

Interview with Ladislav Stockinger

March 12, 1997

Interview with Ladislav Stockinger

Page 2

March 12, 1997

Question: Pane Štokinger, kdybyste mohl říct, jak ste strávil dětství, v jaké rodině ste se narodil, co dělali Vaši rodiče, kolik ste měl sourozenců.

Answer: No, kolik sem měl sourozenců. Já sem se narodil 1930 v Praze. No a matka se vodstěhovala do Plavska, to je tady, v okres Jindřichův Hradec, jo. No a tam se seznámila s tímhle tím Vrbou, jo. No a s tím Vrbou měla, my sme byli dva, sestra ta je v Budějovicích a kluci ty sou teď, tych bylo, celkem nás bylo šest. No a ty kluci sou tady, jeden je v Milčíně a tamty já nevim kde sou, ty kluci.

Q: Ten Vrba, to nebyl Váš otec?

A: Ne, já byl nemanželskej, jo. A von si nás tendle Vrba vzal jako no. Jenže to bylo smíšený manželství nějaký. A tenkrát to vzali všecko s toho Plavska, tam byli Studený a Vrbové. Ne, jak to bylo vždycky pohromadě nějak, no a tak sme se svezli do toho.

Q: Ještě před tím, můžete se vrátit k tomu, co dělala maminka?

A: To byla zemědělská dělnice, v zemědělství.

Q: A ten pan Vrba se věnoval čemu?

A: To byl lesní dělník, no. V lese dělal. No a tak.

Q: A Vy a Vaši sourozenci, co ste dělali, chodili ste do školy nebo?

A: Chodili sme do školy v tom Plavsku, tam. No a to bylo nějak v 41 nebo tak nějak, kdy nás sebrali no, všechny, všechno co tam bylo, tak to sebrali.

Q: Koho všechny?

A: No, ty Studený, Vrbové. Všecky tydle ty lidi, kerý byli z toho světskýho nebo cikánskýho původu, tak všecky sebrali.

Q: A kdo Vás sebral?

A: No zase nevim na jakej to bylo zkrátka. Český četníci tam přišli a ty nás vodvezli do

Interview with Ladislav Stockinger

Page 3

March 12, 1997

Budějovic, jo. Tady v Budějovicích byl ten sběr takovej ve věznici a vodtaď to rozváželi na ten Písek.

Q: Dobře, mohli byste si vzpomenout odkud byli ty četníci?

A: Jo, to nevim. To dycky, každá stanice měla svý. Třeba my sme patřili pod Stráž, Stráž nad Nežárkou, ty četníci tam.

Q: A Vy ste ty četníky znal? To byli z té Stráže?

A: Ne, ty sem neznal. To ne.

Q: A v kterou denní dobu pro Vás přišli?

A: Takle, voni to hlídali celou noc, aby nikdo neutek, jo. Ráno zkrátka, v tych deset hodin přijeli auta, nebo v devět a vodvezli, naložili všecko a vodvezli to pryč.

Q: Věděli ste to dopředu, že někam půjdete?

A: No věděli, věděli sme, že sme hlídaný. Ale jinak nic, nikdo nic nevěděl.

Q: A jak ste byli hlídaný?

A: No tyma esembákama, tou policíí, co byla za války.

Q: A jak, jak to vypadalo? Kde stáli?

A: No kolem toho baráku, co sme bydleli, ne. Poněvač to byl velkej barák, tam bydleli tři rodiny nebo čtyry, ne. Tak to vobsadili cely, ne. Aby nikdo nemoch utéct vocať.

Q: A kolik jich tam asi stálo?

A: Jo, to já Vám nepovim. To nesměl nikdo ven, to nesměl nikdo ven, to nevim. A potom na nákladní auta naložili a na každý to auto vlezli nějaký ty policajti a vodvezli nás do toho, to těch Budějovic.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 4

March 12, 1997

Q: A co na to říkali ti okolní vesničané a třeba starosta, že Vás odváží?

A: No, co na to. To jedině, podívejte se, to zase muselo bejt na nějaký rozkaz. Buď tý obce, jo, nebo tak. Zkrátka já nevím, jak tohle bylo, že to sebrali všechno. Na někčí pokyn to bylo.

Q: A v jakých ste byli vztazích, nebo Vaše maminka a ten pan Vrba s těmi vesničany okolními?

A: No jaký, jaký ste můžete mít. No cikán byl cikánem a chrapoun byl chrapounem, ne. (smích)
Jak se říká.

Q: Takže ty vztahy nebyly moc dobrý?

A: To víte že ne, to víte že ne. Bylo toho tam moc, no a koukali se nějakých lidí zbavit, no a takle to všechno dali do koncentráku, no.

Q: Pamatujete si třeba, ještě před tím než Vás vzali, na nějaké konflikty mezi Vaší rodinou a obyvateli té obce?

A: To ne, to nevím. Nic takovýho nevím, ale to víte, to, to já si takhle do toho detailu nepamatuju, ne.

Q: A když teda pro Vás přišli, můžete si vzpomenout jak to probíhalo, co ste si vzali s sebou, nebo co Vám řekli, kam půjdete?

A: No to ste si mohli vzít všechno. Tam co ste měli, všechno ste si mohli naložit na ty, na ty auta a všecko vzít s sebou.

Q: A co Vám řekli, kam půjdete?

A: No neřekli nám nic až dyš ste se dostala do tych, do tych Let. Jinak ste nevěděla nic, kam dete.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 5

March 12, 1997

Q: A co ste si mysleli?

A: No co si můžete myslet? No my děti na co sme mysleli, na lumpárny. Tamty brečeli ty starší.

Q: A neptali ste se třeba maminky, kam jdete?

A: Dyš vona nevěděla taky, to nikdo nevěděl, kam dou.

Q: A jak ta cesta probíhala?

A: No jak probíhala. Z těch Budějovic nás vodvezli do toho, do tych Mirovic, nebo Mirovice, já nevim, to hlavní. A vodtaď nás vezli autama zase to těch Let.

Q: A v těch Budějovicích ste byli jak dlouho?

A: ... No to ten den ještě. My tam přijeli a odpoledne už to zase rozváželi pryč. Tam sme nebyli dlouho. To bylo na tom dvoře, ve věznici ne a vodtaď už sme jeli zase pryč.

Q: A co v těch Budějovicích s Váma dělali?

A: Tam nic, v Budějovicích vůbec nic. Tam sme byli zase vyndaný, jo, aby se to nemohlo rozprsknout někam, jo. A přijeli zase auta, to už zase měli jiný na starosti a ty nás vodvezli do těch Let.

Q: A v těch Budějovicích, nepomýšleli ste na útěk?

A: Jo. Já pomýšlel furt.

Q: Nepokusil ste se o to?

A: Já jo.

Q: A jak?

A: Já až vevnitř, v těch Letech.

March 12, 1997

Q: Až v Letech, tak k tomu se ještě dostaneme. Takže z Budějovic Vás potom vezli kam?

A: To tych Mirovice nebo Mirovice se to asi menuje. No a tam sme přesedali zase na jiný auta, přijeli zase tam voad' už. No a vezli nás do těch Let.

Q: A jak ty auta vypadaly?

A: Nákladní auta, normální nákladní.

Q: To byly stejný, jako ty, kterýma ste přijeli?

A: No jo, no jo. Takový, ale už zase jiný lidi. Pač to předávali z okresu na okres, ne.

Q: A kolik Vás asi bylo na tom autě?

A: Já nevím, kolik nás tam bylo. Co se tam vešlo no. To víte jak, já nevím kolik celkem toho tam bylo. Tam byli asi tři rodiny z toho Plavska. No tak nevím. Pak to sváželi tady, to byli ty Dubský a já nevím, co všechno tady z toho okolí zase. Co byli vod tych Horažďovic a tady ňáký ty, zase do tych Budějč. Tam byl zkrátka ten svoz a voad' to zase vozili pryč.

Q: A Vy ste ty ostatní rodiny znal?

A: Neznal. Já sem znal akorát ty, co byli v tom plavsku, ne. Jinak sem to neznal.

Q: A tak co bylo dál? Když ste jeli z těch Mirovic, tak ste jeli kam?

A: Do toho koncentráku. To byl lágr. Přijeli sme tam, to bylo na kraji v takových, na kraji lesa ne. No a tam byli ty budky takle. A ten lágr byl vohraženej. Normálně dřevěnou tou a pletivem ještě. Ne a tajdle byla ta náčelnická budova, co byl ten náčelník. Já ho neviděl tedy, toho náčelníka. Ale to byl jako příslušnost německá von, i nějaká žena tam byla. Esi to byla jeho manželka nevím, toho. A vostatek byli samý Češi. Von to dřív byl, ten lágr, co sme byli, tak to byl nějakej dřív pracovní tábor, jo.

March 12, 1997

Nějak vodsouzení co byli a tak, tak to byl ten pracovní tábor tam, ty Lety. No a ty dali pryč, no a tam byli tydle ty.

Q: A jak ste toto to věděl? Že tam byl před tím tábor a že dali ty lidi pryč?

A: Poněvač tam ještě nějaký uklízeli, víte. Co byli z toho pracovního tábora, tak ty tam ještě uklízeli. A pro ten začátek, než si tam dali svoje lidi, tak někerý byli v kuchyni a takový. Škrabali brambory a takový.

Q: A co to bylo za lidi, kteří tam uklízeli?

A: To byli lidi buď kerý nechtěli dělat dřív, anebo něco. No pracovní tábor takovej, no.

Q: A mluvili ste někdy s nima ještě?

A: To už ne, to už byli zvlášť ne. Ale ve vnitř v lágru, voni už je tam potom nepouštěli, tam byli lidi zase v kuchyni ty, co byli jako zavřený, jo tak ty tam dělali. To si do tý ševcárny, ševce a krejčovny a takový ty. To vopsadili těmadle lidma, co byli zavřený.

Q: A kdy Vy ste tam vlastně přijel do těch Letů, kdy to asi bylo? V kterou roční dobu?

A: V kterou roční dobu? No bylo to v létě, ale v kterej měsíc, to nevím.

Q: A rok, to byste si vzpomněl?

A: Rok to byl asi 41.

Q: A zkuste mě teď povyprávět, jak to vypadalo, když Vás tam přivezli. Co se stalo?

A: Co se stalo? Tak dycky ty etapy co přišli, tak ty nastoupili na takovym apel place, jo. To byla taková tadle a tam zkrátka přebírali nás, ne.

Q: A kdo Vás přebíral?

A: No přebírali nás ty Češi. Tam byl zástupce, toho, toho Němce, nebo kdo to tam byl. Nějakej Štěrba se menoval, ten pocházel tady někde vod Písku. Štěrba se menoval, to vim. A ten nás přebíral jako. To rozdělovali na ty děti zvlášť a muži zvlášť, jo. A potom muži dávali zase pryč, ty někde dělali v lesích, jo. A ženy dělaly v kamenolomu. Tam u tych Let, to byl kousek takovej kamenolom a silnice se tam dělala a takový. A nějaký takový dělali v lesích,

March 12, 1997

tam byl nějakej Hovorka, ty esembáci. No Češi to byli všichni, ty esembáci, a tady všechno z tý strany, vod Písku.

Q: A Vy ste přišel kam?

A: Já sem byl mezi dětma, v tych Letech.

Q: Mezi dětma. A jak starý děti tam byli? Jestli byste si vzpomněl od nejmladšího po nejstarší.

A: No jo, nejstarší. No mě bylo 12 a já sem byl taky furt mezi dětma ne. Ale dělali taky ty děti ne, ty co mohli.

Q: Ještě se vraťme k tomu příjezdu. Když ste přijeli, tak.

A: No tak.

Q: Co s Váma všechno dělali?

A: Tam, tam ste musela všechno vodložit, všechny věco, co byly. To se dalo do takový velký haly, do takový boudy, jo. A dávali, ten mundur Vám dali.

Q: Jak vypadal ten mundur?

A: No jak vypadal. Jako byli za války takový černý kalhoty ne, dřeváky na nohy, jo, jak to. No a takový ty.

Q: A co nahoře ste měli?

A: No košili, nebo takový ty blůzy byly.

Q: Jaké barvy?

A: No to bylo taky takový černý.

Q: No a muži ty měli, ty měli co tam byli, ty měli mundur, jak bejval za republiky měli vojáci naše. _____, jo kolem, no takový ty, jak to bejvalo. Tak to měli voni tam.

March 12, 1997

Q: Dostali ste taky erární prádlo? Nebo ste si mohli nechat svoje?

A: No to erární, to bylo erární. Svoje, svoje všechno ste vodevzdala, všechno. To tam šlo do tý kůlny.

Q: Stříhali Vás taky?

A:Všechno, nahnali do koupelny a všechno do hola.

Q: Jak to vypadalo, tak koupelna?

A: Jak to vypadalo, no tak si vezte třeba takovejdle barák, jo. Možná vo něco menší, sprchy tam. No a všechno se tam nahnalo a venku na dvoře, tam před tím se to stříhalo, no. ...

Všechno do hola.

Q: A kdo všechno?

A: No ženský. No všechno co tam bylo. Co tam přišlo, tak každej kuli zavšivení, aby neměli vši, tak všechno šlo do hola.

Q: A kdo Vás stříhal?

A: No tamty trestanci některý, co byli ty. Eště co tam zůstali z tam z toho, ty, ty dělníci, co tam bejvali.

Q: Jak to probíhalo, to stříhání?

A: No, vostříhovali Vás, vykoupali Vás a rozdělovali na ty bloky ne, na ty baráky.

Q: A na který blok ste se dostal?

A: Jo, to já už nevím, kterej blok. Já sem byl mezi těma dětma tam, no. To ste měla asi tři nebo čtyry baráky takový dlouhý, ty vojenský. No a na tych byli samý děti.

Q: Kolik Vás bylo na tom jednom baráku?

A: Jo to bylo moc, to bylo moc dětí. To sme spali na tych pryčnách, ne. Normálně a.

March 12, 1997

Q: Jak vypadaly ty pryčny?

A: Ty pryčny jak vypadaly? No tak takle pryčna no, tři poschodí na sobě takle, pod sebou.

Dlouhý, v celku. Tak třeba jako, jako když ukazoval v tom Osvětimě ne, ty postele, tak něco podobného. Tři nad sebou byly ty.

Q: A kolik Vás mohlo spát na tom jednom patře těch pryčen?

A: No co se vešlo, co se vešlo. To ste spala jeden na druhym tam ne. (smích)

Q: A co bylo na těch pryčnách? Nebo čím ste se přikrývali?

A: To byly deky, deky na tom byly.

Q: A jaký to byly deky?

A: No normálně co byly na koně deky takový. S takovejma dekama ne.

Q: A pod sebou ste měli něco?

A: Pod sebou, já už Vám nepovím. Ale taky tam bylo. Jesi tam byla sláma nebo to, to Vám nemůžu říct přesně. Ale taky tam bylo něco, ne. Na tych pryčnách.

Q: A bylo tam ještě nějaký zařízení na tom baráku?

A: Ne. To ne. Tam byly akorát ty žanky.

Q: Co to je?

A: No, do toho se chodilo močit a tak. A ráno se to dycky vynášelo do tý hlavní ratejny co byla.

Q: A jak to vypadalo ta žanka?

A: No, to byly hrnce, takový kýble a do toho, to těch kýblů, když někdo potřeboval.

Q: A kdo to potom vynášel?

A: No někdo z tych, co tam byli no. Voni na každom tom baráku byli, byli takový vedoucích, jo.

March 12, 1997

Q: Jak se jim říkalo?

A: No, jak se jim říkalo. To byli zase z tych lidí zavřenejch, rozumíte. Dycky někerou tu osobu starší udělali vedoucí. Třeba u žen byly ne, ta vedoucí, co rozdávala tu stravu ne. Poněvač s kraje se tam fasoval chleba, ta marmeláda a takový, no. No tak ta zase to tam dirigovala, taková vedoucí, no.

Q: A na Vašem bloku byl kdo vedoucí?

A: Tam byl taky, taky ty ženský, ty vedoucí.

Q: Vzpomněl byste si, jak ste menovala?

A: Jo, to já pani nevím. Todle už.

Q: A ona spala s Vámi na tom bloku?

A: No, voni měly taky na tom bloku, voni byly zvlášt' v cimře, jo takle. Ty měly třeba, jak bejvala na tom, jako bejvala třeba kanceláře na tych blokách. Tak vona spala třeba spala tam, jo, to jich bylo víc pohromadě. Třeba ty svoje děti, nebo tak, ty měla vona u sebe, rozumíte. Poněvač zase aby je nenechala hladem, tak vokrádala ty druhý a dávala těm svějm, ne.

Q: A jaký byla národností?

A: No Češi, to byli Češi. Všecko co tam bylo. Byli tam taky německý tydle ty Romové ne. To bylo většinou tadydle ten Olah nějaký a takový ty. A ty byli zase tady z Moravy spíš, tady vod Brna a tady, ne. Ale tady z těch to byli, to byli Češi všechno.

Q: A jak se k Vám chovala ta vedoucí?

A: No jak se chovala, jak se může chovat, to víte vedoucí. Tej to bylo jedno, no. ... Vedoucí, to Vám nemůžu říct, todle. To víte, že to, tam se s nima nehrabaly nějak, to mlátily, mlátily. Jak kdo byl založenej, no.

March 12, 1997

Q: A Vy ste tam byl s dětma. Stalo se taky, že mlátila třeba děti?

A: No taky, to víte že jo.

Q: Mohl byste si na to vzpomenout?

A: No vzpomenout. No, já sem třeba například taky byl bit.

Q: A za co?

A: No že sem se pral.

Q: Můžete tu situaci trošku popsat?

A: Můžu. Byl nástup na obědy, rozumíte. To ste měla každej hrnec, jo. (smích) To se bralo třeba pro víc lidí, ne. No a ten jeden mi ji furt vodstřkoval, no tak sem mu ji napálil tym hrncem, no. Pak mě chytli, hledali po tych barákách a zjistili, že sem to byl já, tak mě zmlátili.

Q: A kdo Vás chytl?

A: No ta policie, policie, co byli v tom lágru. To byli z tych cikánu, to byli zase, to dělali takový kápy, jo. No tak mě tenkrát dali 16 tym pendrekem přes prdel, ne.

Q: A kde Vám to dali?

A: No venku, na tom apel place.

Q: Při apel placu?

A: No. (smích) Tam se vo řákou ránu nešlo todle.

Q: A kdo Vám to dával, ty rány?

A: No Vám říkám, zase ty, co tam dělali ty kápe eště, místo tych esembáku co byli vevnitř. To byla taková samospráva tych, tych Romů tam. Ty si v kuchyni dělali a takový. A tydle ty esembáci, co byli, to byli Češi no. Ty chodili a hlídali kolem toho, vevnitř eště.

March 12, 1997

Q: A co všechno tam dělaly ty kápa z řad vězňů?

A: Ty, ty vo Vás rozhodovaly. Když řekly, Vy budete bita, tak ste byla bita. Nebo nepadla ste mu do voka, tak. Ty vodily ty lidi na práci, rozumíte. Tam je hlídaly na tej práci a pak je vodily domu.

Q: A mluvily česky nebo německy?

A: A česky, česky. To byli Češi jak polena.

Q: A vzpomněl byste si na nějaká jména nebo přezdívky?

A: No, tak to nevím. Já vim vo tom Hovorkovi a ten Štěřba, ten dělal toho zástupce, toho náčelníka tam. Ale byli tam, ale já.

Q: A na ty kápa?

A: To byli, to byli Poláci. To byli Poláci, ty byli Poláci byli zkrátka buď zavřený nebo tak. Ty měli uniformy, ty hlídali i v tych budkách, jo. Co byly kolem toho lágru. To byli Poláci, ale byli, byli taky v trestu, jo. No jenže asi za dobrej výkon, nebo za dobrou práci je dali tam, no a tak hlídali.

Q: Nezkuseli ste se ty kápa taky nějak obměkčit, když to byli taky vězni?

A: To byli hájzlové, kdepak. Ty měli svoje, svoje ty baráčky tam jo. A s tyma pendrekama, to byli hlídači. Dyť si povotevřte.

Q: ... Ty kápa bydleli samostatně, nebo s ostatními vězni?

A: Samostatně.

Q: A byl ste někdy u nich, v těch barácích?

A: Ne, nebyl. To ne, to byl kápo, to byl zvlášť představenej.

Q: Co ste dělal přes den v tom táboře? Nebo pokuste se popsat celý den od rána, kdy ste vstal a co se dělalo.

March 12, 1997

A: No co ste, buď ste šli ráno cvičit, jo. Pak se vynášeli ten kal všechn, to se udělala fronta třeba dva kilometry. Jo co měli nasázený ty rajčata tam a já nevim co všechno, na tych pastvinách bejvalejch tam. No a tam se to zalejvalo, ty rajčata a zkrátka taková ta zelenina.

Q: A kdo to tam měl nasázený?

A: No kdo to tam, s toho vedení, no co byli.

Q: A Vy ste to taky jedli?

A: To ne. Tam ste neměla co jíst. Tam byla akorát troška toho červenýho zelí na tom apel place, to byl velkej, mezi tima barákama, jak byly ty placi a jinak nic. Jinak to byla voda s tich košťálu a takový vařili tam. To bylo špatný.

Q: Jak to myslíte na apel place? Tam se pěstovalo zelí?

A: Mezi barákama. Apel plac to byl, to byla ulice řekneme dva metry nebo tři metry široká, která šla kolem celýho baráku, jo. A každej ten, ten ty já nevim, jestli tam patřily pět, šest baráku do toho, to dicky nastupovalo před, před tymba blokama svejma, no. To byl ten apel plac.

Q: A říkal ste něco o tom zelí červenym, to tam jako se pěstovalo?

A: To tam byla nasázený, no.

Q: Přímo v tom táboře?

A: Přímo v tom táboře, no.

Q: A ty rajčata a ta ostatní zelenina, to bylo.

A: To bylo, to už bylo venku za plotem, to už bylo mimo, mimo lágr.

Q: Takže když ste chodili vynášet ty výkaly.

A: No.

March 12, 1997

Q: Tak ste chodili mimo tábor?

A: No, to ste, to ste chodila mimo.

Q: Tak jestli byste mohl si vzpomenout na ten denní program, úplně od rána. Jak probíhalo buzení a v kolik hodin?

A: No jak, jak v kolik hodin, to bylo různý. Ráno bylo to snídání, jo. To byla černá káva a zkraje tedy říkám, že dávali namazanej chleba z marmeládou a tak jo. No v poledne, to ste měla trošku políčky jo, z toho zelí červenýho, vody, to bylo, to byl voběd. A k snídání to bylo, to bylo taky různý. No to bylo každý todle a večer bylo takový sčítání, jo po tych barákách. To musel na barák každej zalejt jo a tam buď to počítali podle jak postele měli vobsazený a na tych zase před tím, na tych velkejch barákách ty děti no, počítali. To bylo když se nedělalo tedy. No a když se chodilo do tý práce, no tak to vyhnali všechno ven. Na cvičení chvílku ráno a pak zalejvat ty, když byly ty senkrumny plný to vozit pryč. No ženský ty šly ráno do práce, jo no, vracely se zase odpoledne, ne. No.

Q: Vraťme se ještě k tomu jídlu. Řikal ste, že skraje dostával chleba namazaný marmeládou. Jak to bylo a si dlouho, co ste ten chleba dostávali s marmeládou?

A: No, jak to bylo dlouho, no. Já sem tam byl půl roku, asi půl roku. Tak asi ten půl roku zkraje, jo.

Q: Takže celou dobu ste dostával ten chleba?

A: No celou, ten krajíček, no to víte. A ženský dostávaly já nevim, to se dělilo takový štvrtky z toho bochníčka, no. To ty co pracovaly zase takle.

Q: A taky namazaný marmeládou?

A: To asi ne, to jenom pro ty děti, to ne.

March 12, 1997

Q: Zkuste si vzpomenout, byli tam s Váma i malý děti, který sotva ještě chodili? Nebo.

A: To víte, že tam byli. Dyt' to celý rodiny.

Q: A kdo se o ty děti staral? O ty malý?

A: No to bylo tam všechno, v tych barákách.

Q: S Váma?

A: To bylo všechno. To bylo všechno, esi byl malej nebo velkej, všechno.

Q: A jak ty děti třeba, jak jedli? Nebo co dělali v noci?

A: No tak zase ty sestry, nebo ty, ty komediantky co tam byly, co se vo to měly starat, no tak ty je musely krmit, nebo něco takovýho s nima. Pač ty matky jejich musely dělat, ty šly do práce.

Q: Ale bydleli ty děti sami, nebo s těma matkama?

A: Sami.

Q: Sami.

A: Sami, ty byli vo to, voddělaný.

Q: Jak to vypadalo třeba v noci, když se některý to dítě počůralo?

A: No tam byla, tam byla ta, co měla službu. Tam se na to nekoukalo, na nějaký péče, nebo todle. To, to, umře umře, neumře neumře. Žádný takovýdle tam nebylo. To, depak.

Q: Jak to vypadalo v noci, plakali ty děti?

A: No to víte že jo. Plakali, tam se s nim, nikdo s nikym nemazlil, halejte. Kdo byl víc silnější a měl trošku todle, no tak vydržel. Jinak.

March 12, 1997

Q: A co ty starší děti, nesnažili se nějak pomáhat těm malým dětem?

A: Tak měl každej sám dělat co se sebou. To nebylo, to nebyl žánej ústav pro todle. To byl lágr, kde koukali abyste zmizela ze světa. Tam žádný takovýdle nebyli.

Q: A když bylo ráno po snídani, tak co ste dělali potom?

A: No potom, potom když se nešlo vy to, tak ste lítala po tom lágru, no.

Q: Volně?

A: No volně, tam ste nebyla takle. Tam se zavíraly baráky na noc. Jo jinak ne. Ale dyš Vás chyt takle někerej ten policajt, tak Vás seřezal, když ste někde lítala takchle. (smích)

Q: Za co třeba?

A: No třeba, tam nesmíte, ne. Mezi ty dospělý zase, tam ste nesměla, tam nemáte co dělat. Jak Vás chyt, tak.

Q: Jak třeba Vy ste trávil si krátil ten čas? Co ste dělal? S kým ste si hrál?

A: Já sem byl lump, halejte, to já Vám řeknu rovnou. Já sem byl darebák. Já sem koukal, kde bych co sežral. A motal sem se furt kolem kuchyně. Tam byly takový babky, jo a z toho zelí co do tý polifky, tak sem chroupal košťály, jo. No a vydržel sem, ne.

Q: A jak ste se k nim dostal, k těm košťálům?

A: Buď to, tam, halejte. To byl vůz, co dřív jezdili, no vůz takovej, komedianti co jezdili s těma vozma. A s toho jednoho vozu měli udělanou takovou boudu, kde ty košťály se krájely. Tam byly tři bakpy, nebo čtyry a ty to krájely, vykrajovyly ty košťály a házely to do beden. Tak sem jim to zase krat. (smích) Jo, nakrat sem se, někdy sem

March 12, 1997

toho dostával problém, no ale to se nenechávalo nic dělat.

Q: A ještě někdo s Váma na to chodil, na ty košťály?

A: No to víte, že tam chodili. To kosti vobírat, když vyházeli z tý kuchyně, někdy tam vozili všechno možný. Tak ste to vobírala, ale tam to taky hlídali. Když Vás chyt, byla ste bita.

Q: A kdo to hlídal?

A: Zase, zase někerej ten mukl, ten co tam byl.

Q: Z vězňů nebo z četníků?

A: Z vězňů, z vězňů. Ti to hlídali, no a ten zase měl strach, aby zbylo pro něj jo, no tak nás vyhodil no. No tak, takový to tam bylo. (smích)

Q: A co ty ženy v tý kuchyni, jak se k Vám chovaly?

A: Tam nebyly, tam nebyly ženy žádný. Tam byli čistě chlapi.

Q: V kuchyni byli samý chlapi?

A: No jo.

Q: A tam v tom?

A: Tam byli cikáni černý jako bota, halejte.

Q: Komedianskym.

A: Ten jeden se menoval, ten hlavní, to vim, že se menoval Serinek, to mu říkali. Tam byli samý chlapi. Dycky vynesli ty, ty kuchaři po dvouch na každé straně, na ňákých 1000 ten kotel třeba ven, jo. No a tam se to nalejvalo, ta políčka, nebo to co bylo. Tim, do tý řady.

Q: No a jak ti kuchaři se k Vám chovali, nesnažili ste se od nich získat nějaké jídlo?

A: Ale s nima nebyla řeč, to víte že ne. To byli lidi zase, kerý měli známý tam, ty koukali zase to. To byste musela mít jo známýho v tej kuchyni, aby Vám dal. To zase měli svý známý, ale tam nebylo co ukrást, co sebrat, tam nebylo nic.

Q: Mluvil ste o nějakých babkách, to tam přebíraly ty košťály.

A: No.

March 12, 1997

Q: Co to bylo za ženy?

A: To bylo taky, taky z těch Romů. Ta jedna se menovala Šulcová, ta pocházela s Tábora, tady. Šulcová.

Q: Dalo se s ní trošku mluvit?

A: S tou jo, s tou bapkou.

Q: Co Vám třeba dala? Nebo jak se chovala?

A: No dyš to viděla, že ste si brala ty košťály, voni to nesměli dávat, ne. To se vyváželo pryč, ne. Tak nic neřekla, anebo Vám ukrojila lepčí, ten košťál, no.

Q: A kam se to vyváželo pryč?

A: To vozili pryč, to nevím kam.

Q: To nebylo k jídlu pro vězně?

A: Kdepak, to ne. Tam už neměli co todle, to, to šlo pryč. Já nevím, právě ten jak se, Pergr se menoval, ten co tam dělal toho, co to vozil. Ten vozil mrtvolu a takový věci.

Q: A kam je vozil?

A: Tam. ... Halejte napřed to na takovym valňáku jo, napřed tam dělali rakve a to dělal. Já už si nevím, ten pocházel z Brna, ten tam dělal truhláře. No a potom toho bylo moc, asi jim šlo taky vo to dříví taky ne, vo ty prkna, tak to házeli na, na ty jen tak.

March 12, 1997

Q: Tak vrátili bychom se k tomu Peldrovi, co tam vlastně dělal?

A: No ten dělal, vozil počty, ten jezdil do tych vesnicí tam a takový. Ten nebyl hlídáný nikterak, ten byl volnej s koníkama. No a měl na starosti tydle mrtvolý.

Q: Mluvil ste o tom o těch mrtvolách, jestli se můžete k tomu vrátit.

A: No, no. ... To nakládali a vozili to kolem toho lágru tam, do takových cípu lesa. Tam měli, já tam nebyl u toho ne. Tam prej měli nějaký jámy vykopaný a tam je měli házet, do tý jámy.

Q: Jak ste se to dozvěděl?

A: No zase vod tý ženskejch nebo tak. Ty tam chodily do toho lomu dělat, to bylo kousek. Tam byl rybník, tam se to chodilo dycky koupat. V sobotu nebo v neděli to vyhnali všechno do toho rybníka koupat, jo, když bylo hezky. A tak to tam házeli do toho.

Q: A jak dlouho se dělali ty bedny na ty mrtvolý? Řikáte, že nejdřív se dělali bedny a pak už ne.

A: No, to dělali takový bedny a já nevim, jak von se menoval. Pak už ne, no poněvač nevim, co se s nim stalo s tím, to nevim. Ale takchle, to my ten půl roku co se dělo tam. Pak mě vzali do lesa na dříví, sbírat chrůst jo, no a já sem se jim na to vykašlal. Já sem prásknul do bot a utek sem.

Q: K tomu se ještě dostaneme. Já bych se vrátila ještě k tomu Peldrovi. Odkud byl a jak to, že měl takovou volnost?

A: No poněvač jeho manželka ta dělala u toho příslušníka tam, u toho Němce v tej kuchyni, jo. Tak von měl možnost, von jezdil s koňma a všechny tydlety vozil počty a takový. Tam s tý vesnice některý, co to patřilo. Tak von nebyl nikterak hlídanej.

Q: Bavil ste se s ním někdy s tím Peldrem?

A: Nebavil, to byl starší chlap, to ne. To ne.

March 12, 1997

Q: A vzpomenete si, jak se choval k ostatním vězňům?

A: No jak se choval, byl darebák.

Q: Proč?

A: Kdyby nebyl darebák, jo. Nepracoval s nima jo, tak by ho jentak nepustili ven. Bral balíčky vod lidí, co chodili tam třeba měli venku tam někoho. No ale von jim nedal nic, to sežral von.

Q: Jak to víte?

A: No to vim. ... To vozil balíčky podívejte se a nedal jim nic.

Q: Viděl ste to někdy?

A: Viděl, viděl.

Q: A jak to třeba proběhlo? Co ste viděl?

A: No co ste viděl. Že dostal ty balíčky a ty vo ty se dělil s tou jeho rodinou a tym vodsouzenym, nebo co to měl patřit nedostali nic. Von tam měl někde lidi, v tej vesnici, kde to třeba nechali a von si to jenom vyzvet vod nich.

Q: Jak ste se to dozvěděl, tady toto?

A: No jak sem se to dozvěděl? Dobře sem se to dozvěděl. Poněvač tenle ten Vrba co byl, tak se narodil kluk, tak von byl za kmotra tomu jednomu Vrbovi. Ten Karel je v Novej Bystřici, ten ještě žije, tomu už je přes 80 let , jo. No a ten zase dělal u tych ševců, rozumíte. Tak když sme vyšli ven, tak o tom se mluvilo ne.

Q: Takže Vy ste o tom slyšel od koho?

A: Od toho Vrby.

Q: Od Karla Vrby?

A: Vod Karla no, a ten je v Novej Bystřici.

March 12, 1997

Q: Zmínil ste balíčky, chodila tam taky pošta vězňům?

A: Jo tak to, to nevim, to nevim. Pošta nevim, esi chodila, tak to, to se tak k nim nedostalo takle.

Q: Mohli vězni psát z toho tábora?

A: Ne. Tam nic. Tam ste byla vodkázaná na likvidaci. Tam žádný psaní a žádná milost nebyla, poslouchajte. To je mrtvý.

Q: A co třeba návštěvy, chodily tam návštěvy?

A: Nic takovýho. Tam, tam zkrátka ste byla jednou vodepsaná a hotovo, no. -- A já sem jim z toho lesa potom utek, rozumíte. Jak nás vzali na to dříví sbírat, eště s nějakym. To byl kluk z Prahy ale taky Vrba, jo. Tak sme jim utekli.

Q: Jak to proběhlo?

A: No jak to proběhlo. ... Dohola vostřihanej, jo. V tych dřevákách, ty sem zahodil (smích) po cestě a do prvního vlaku sme vltli a na černo sme jeli až do Prahy.

Q: A do vlaku kde?

A: No někde za tyma Mirovicema nebo, no tam někerej v tej vesnici, co jel vlak na Prahu. A dojeli sme, nikdo se nás nevšim halejte, nikdo až do tej Prahy. A tenle ten Pepík říká, pudeme prej k strejdovi, jo. Jako to byl nějak jeho strejda, ale ten se menoval Kočka. My sme u něj byli asi 14 dní, u toho Kočky, jo. No a von nás nechal sebrat. Kočka nás nechal sebrat (smích). Tak nás dali, tam sem byl asi dva měsíce, do takovýho toho ústavu nás zavřeli. Pač do věznice nás ještě nemohli dát, poněvač sme neměli, nebyli sme todle. Tak nás dali do toho ústavu pro. Tam byli nějak do 21 let nebo jak to bylo, jo. Jenže my tam byli asi dva měsíce a museli sme nazpátek do lágru.

Q: A ten ústav byl kde?

A: ... Já Vám nepovim. Esi to byla Ruzyň, bejvalá. ... Byl to velkej barák, to já nevim. A v tom ústavu, zkrátka tam byli do 21 let a to vim, že to byla Ruzyň dřív.

March 12, 1997

Q: Jak ste se dozvěděl, že Vás udal Kočka?

A: Poněvač nás tam u něj chytli. To nikdo nevěděl, jen, jenom von ne. A ten nás udal. Tak nás dali do toho a pro nás si přišla zase eskorta. Esembák, ale Čech zase s tym Vodákem a vlakem cestovali do tych Mirovic a vodtud pěšky do toho lágru, ne. Přišli sme do lágru, no tak, tam byl vix, pořádněj vix.

Q: Jak to vypadalo?

A: No, že Vás zbili, co se do Vás vešlo.

Q: Můžete to podrobně popsat?

A: No podrobně, no. Tak víte co je zmlácení, když Vás do bezvědomí zmlátím?

Q: Čim Vás mlátili?

A: Pendrekama.

Q: A kdo?

A: Tendle ten Štěrba právě, ten co dělal zástupce toho řiditele tam. A ... Byli sme dva, tak každému, takle dva a ty nohy k sobě. Byli sme dva svázaný řetězama, zakovaný. A hodili nás tam, co byl taková ulice vod tý prádelny. Tak tam byli, co ty lidi přijeli s tima, ty kočující s tyma vozma, tak to tam bylo naskládany, jo. Z toho měli udělaný márnice, jo. Pač tam jináč nebyli, když to, když tam pak byl ten tyfus. Tak to házeli do tych vozů a z tych vozů se to vyváželo. No tak nás svázal a teď když, řetězama, jo. No a když von šel na záchod, já sem šel s nim, no zkrátka kam šel von nebo já, musel se mnou, no. No a kdo měl jako službu, tak nás mlátil, ten policajt, jo. No a tam sem byl, nelžu Vám, asi tři měsíce, nebo štyry, v tom voze.

Q: Můžeme se u toho zastavit. Kdo tam s Váma ještě byl?

A: Nikdo, to byla udělaná taková korekce, rozumíte.

Q: Tam ste byli sami dva?

March 12, 1997

A: Sami dva v tom voze, tam nikdo nebyl.

Q: A jak to tam bylo vybavené?

A: No nic tam nebylo. Prkna a vemte si vůz a jenom ty prkna a ten vodstávák, nebo jak to mělo. Jinak čistě všechno vyrabovaný, tam nic nebylo. To čistý, podlaha jenom a tak. Bez kol, na zemi to leželo.

Q: A když ste tady byli v tom voze, tak kdo Vás hlídal?

A: Dycky ten, co měl vobchůzku, jo. Co měl vobchůzku, tak ten se k nám dycky chodil dívat no a ňákou nám dycky střelil no, aby sme se dycky spamatovali a.

Q: Jakou ste tam dostávali stravu? Do toho vozu?

A: Jo, tam ste nedostal. To jedině, že někdo dycky Vám tam hodil kousek kůrky. Tam vo Vás nikdo nestál. To, to bylo mrtvý. Sem tam nějakaj ten košťál, že nám tam někdo hodil. (smích) Zase ty babky věděli, že tam sme. Ty tam mohli chodit kolem, ne. Do tý koupelny, do tý umývárky. Jinak nic, tam v tý.

Q: A co ste pili?

A: Ale to, to nepřipadá v úvahu nějaký pití. To esi Vám dal někdo ze studně trošku někdo vodu a ta studna byla zamčená.

Q: A kde byla ta studna?

A: Ta byla blízko tý kuchyně. A tu hlídal. Tu hlídal takovejdle cikán pupkatej. Tomu říkali Miňa, ten měl přezdívkou Miňa, jo. Ten měl samý zlatý tydle a halejte ten si to hlídal. To, to nešlo jen tak.

Q: A kdy stál u tý studny?

A: No přes den třeba. No a v noci nemůžete nikam jít, dyť ste byla svázaná, co můžete. A zamklý to bylo, tam nemůžete nic dělat.

March 12, 1997

Q: No a co s Váma dělali když byl apel třeba?

A: No to počítali. To počítali.

Q: Vy ste chodili na ty apely?

A: No tam v tom voze Vás počítali. To žádný todle, to, tam se s Váma nemazlili. No asi po třech měsících Vám pustili ven. No to sem zase nemoch chodit už. Po jak ste byla zvyklá dva a dva a nohy furt řetězy na nohách.

Q: Můžete trošku popsat jak ste vlastně byli svázaní? A čím?

A: No řetězama. Zakovaný takle, tady byl třeba ten kamarád a ta jeho pravá noha byla třeba k levej noze zakovaný řetězama. Anebo obráceně. Pravou k jeho levej.

Q: Sundávali Vám někdy ty řetězy?

A: No až když nás pustili, po tych třech měsících, jo. No to ste se nemyla nic. To ste tam jak, jak. To byl lágr na žádný, na žádný todle. Přežití ňák todle.

Q: A jak to tedy bylo, když Vám ty řetězy sundali?

A: No když mi ty řetězy sundali, tak sme šli zase normálně na barák jo, no ale zase tam byl tyfus, jo. Zase tam byl tyfus. No to ste spala na tych palandách, na tom baráku a to tam byl tuplem hlad. To už byl konec. Halejte na tom ... ste byla a to třeba vedle, vedle Vás byli tři čtyry mrtvý. No a na tych ste nic neměla, to byly jenom kosti ty lidi, ty děti. No a mezi nima ste taky spala, no. Já sem to přežil zatím, no.

Q: Onemocněl ste taky?

A: Ne, nevonemocněl sem. Poněvač tam byla, taková, to byla Němka, ale byla zavřená ta Němka. Jo z toho trestu, tam měla na starosti ty ženský jo. No a nějak, tam byl sigr, nějak sem jí padl do oka a ta mi dala sem tam něco najíst. Jo, vona, to byla Němka, tak ta měla větší možnost než člověk takle, ne. A tak sem to přežil. No a vod nás ty děti všechny to přežili.

March 12, 1997

Q: Vaši sourozenci?

A: Všechny.

Q: Ty byli s Váma na tom bloku?

A: No jo. Ty byli. Já sem jim zas musel chodit kráct ty hadry, kde byli vyvěšený. Poněvač tam byl, jak byl tyfus, to byl hroznej průjem tam a všechno. Tak zase aby měli něco čistýho na sebe, sem byl starší tak to sem zase musel chodit kráct, ale když Vás chytli tak to bylo konec. (smích)

Q: Kam ste to chodil kráct?

A: No na ty šňůry co to měli navěšený. To zase někerý ty vošetrovatelky co tam byly ty to vypraly nebo tak a daly to sušit, jo. No tak já sem zase šel a zas sem jim to ukrat.

Q: A kde se to sušilo? Můžete si vzpomenout, kde to bylo?

A: To bylo na tych barákách takle. Podle tych baráků, víte byly hřebíky a kus provazu nebo šňůra a tam to bylo. To nebylo žádný. Tam ste nic nedostala, tam byl, byl nějakej co to vypaloval. Tam měl nějakej kotel a ten se menoval Havrda, ten pocházel tam někde z tych Čimelic nebo tam někde votad'. A ten to tam chodil vypalovat ne, poněvač kuli všim.

Q: To byl vězeň?

A: Ne, to byl, to byl civil. To byl civil. Měl ten kotel a všechno vyslíct co bylo. Buď Vám dali čistý ty hadry a tamto se všecko naházelo do toho kotle jo a tou párou to nějak ničili no.

Q: Jak to vypadalo ten kotel?

A: Ten kotel, jak vypadal. Vemte si třeba to co mají na ten asvalt, takovej, asvaltu tu nádrž jo, tu cisternu. Todle bylo něco podobnýho, jenže to mělo vzadu dvířka jo a pod tym tlakem tou párou zkrátka to ničil, ty zárodky tych vších a nebo co tam bylo ne. A většinou vši no.

March 12, 1997

Q: To bylo pojízdný nějak?

A: Jo, jo, to bylo pojízdný.

Q: A jak často tam s tou cisternou jezdil?

A: Von tam byl furt.

Q: On tam stál?

A: Von tam byl furt v tom lágru. To bylo jeho zaměstnání a dycky na noc jel domu a ráno zas tam přišel. To byl civilní zaměstnanec.

Q: Co Vaše rodiče? Nebo maminka a ten Vrba? Vídal ste se někdy s nimi?

A: Kdepak pani. Vrba sem vůbec neviděl, ten ... toho někde popravili, ale dřív to patřilo na Moravu do Telče, to byl hlavní tady z toho kraje. Hlavní soud bejval v Telči, jo. Tak tam byl von popravenej tendle Vrba a matka dostala tyfus a ta tam zemřela.

Q: Jak ste se to dozvěděl?

A: No to sem se dozvěděl ne. To už sem byl z toho. Tak sem ji hledal ne mezi těma a nenašel sem jí mezi těma mrtvejma, tak to znamená, že byla vodvezená někdy dřív.

Q: A kde ste ji hledal mezi mrtvými?

A: No tam v tych vozích, tam jak sme byli my uvězněný v tom. A tam nebyla

Q: A jak to tam vůbec vypadalo v tom voze? To ste tam chodil s řetězama?

A: Ne to už sem byl puštěnej z tych, to už sem byl puštěnej z tych řetězů.

Q: A jak to tam v těch vozech vypadalo?

A: No normální boudy, tam nic nebylo. To bylo vyřazený. To byli čistě takový udělaný z toho ty umrtčí ty, aby se to neválo po tych cimrách jo. Tak to dávali tam, pač von toho měl tolik, že to nestačil vozit, ten Peldr nebo.

March 12, 1997

Q: A jak dlouho ti mrtvý tam byli v těch vozech?

A: No bylo to různě. Poněvač von měl pro ty počty a když přijel tak to vodvážel. No a počítejte ty tři, čtyry dny v těch vozech tam byly.

Q: A tu maminku už ste nikdy potom neviděl.

A: Neviděl, kdepak.-- A, a na tych postelích ty mrtvý co byly, tam než na to přišli, to bylo zahrabaný. Tam nikdo neměl žádněj přehled přes to, nikdo.

Q: A co třeba Vy, když poblíž Vás zemřelo nějaký dítě, co ste udělal?

A: No co ste mohla udělat. Bud' ste řekla tomu kápovi, že tam je todle, tak to vodnesli, ale dyť Vám říkám. Ráno ste stávala a dva, tři kolem Vás mrtvý. Ale to byli kosti hotový, to byli kosti hotový.

Q: A o tom Vrbovi ste se dozvěděl jak, že ho popravili?

A: To sem se dozvěděl, když už sme byli z koncentráku. Takle, potom, když nás pouštěli z toho koncentráku. Ale eště jinak Vám to řeknu. Tam před tim než nás pouštěli přišel nějakěj německěj důstojník, já už ted' nevím co to měl za hodnost nebo tak nevím. A mě a sestru vyndal z tý, z tý řady z tych co byli jo. ... Takle nám šahal na hlavu a dozadu a nás dal stranou jo. Jak co poznali nebo já nevím, jesi byl nějakýho. Zkrátka von asi rozeznával, co bylo cikánskýho původu přímo jo, nebo něco takovýho. A tak nás dal nastranu no a za nějakěj čas nás propustili. I ty děti po tom Vrbovi jo. A tydlety Vrbovi šli všichni, co z toho Plavska, ty šli všichni. Kdo zkrátka tam neumřel, tak šli všichni nazpátek. Jenže co tam. No tak mě si vzal na výchovu bejvalej sedlák tam v tom Plavsku jo. Si mě vzal na tu výchovu, ty měli velkej sedlák to byl, hodně polí. Tak sem tam u něj byl.

Q: Co ste u něj dělal?

A: No všechno možný sem dělal. Chodil sem hodně do školy a po škole sem u něj dělal u něj

March 12, 1997

na tej práci. Co bylo třeba no a no a dobře sem se tam měl u něj. No a po převratě sem se sebral a šel sem se učit řezníkem. Tak sem dělal v Novej Bystřici, no, no v Novej Bystřici sem děla a potom mě zase zavřeli Komunisti.

Q: K tomu se ještě dostaneme. Vraťme se ještě k Vaším sourozencům. Pustili Vás všechny sourozence?

A: Všechny, všechny nás pustili. Jenže ty byli nezletilý, ty byli mladý jo, tak ty dali do děckýho domova, ty byli někde v Novej Bystřici v tom děckým domově. No a tam byli do tý doby než byli soběstačný nějak.

Q: Jezdil ste za nimi tam?

A: Nejezdil, nejezdil. Já se se učil halejte. Pak mě zavřeli, zase Komunisti takový hodný lidi. A vodseděl sem si vosum let.

Q: Ještě o tom budeme mluvit. Ale mě by přesto zajímalo ten tábor trošku.

A: No.

Q: Jestli byste si mohl vzpomenout, jak probíhaly ty apely a jak byly často?

A: ... Apely byly, no apely byly. Nástup na oběd, nástup na večeři no a to byli apely no. Sčítalo se po tych barákách, jak sem říkal.

Q: Na apelu se nesčítalo?

A: Ne, po tych barákách. ... To věděl kde kdo schází a nebo tak no.

Q: A byl ste třeba, stalo se za tu dobu co ste tam byl, že někdo jiný kromě Vás uprchnul? Že se pokusil o útěk?

A: Ne, nevím. Aspoň já to tom nevím.

Q: A byl ste svědkem nějakých trestů?

A: Byl.

Q: A jakých?

March 12, 1997

A: Byl, byl. Co provedla to nevím. Vytahli ji na takovej kůl tam, u kuchyně, rozumíte. To byla, nějaký děvče to bylo a na tom kůlu visela. Za ruce dozadu a na tom. Voni to měli dřív, to byl kůl na nějaký vytahování vlajek, tak na tom visela.

Q: Jak dlouho?

A: No jak dlouho. No dokud' vydržela. Dokud' vydržela no, když vydržela půl dne, tak tam byla půl dne.

Q: A co potom s ní bylo?

A: Pak jí sundalo dólu a konec asi.

Q: Byla mrtvá?

A: No, byla mrtvá. Tak jí vodvezli a hotovo. Tam se s Vámi nikdo nesral.

Q: Viděl ste to, když ji sundali?

A: No, viděl.

Q: A kam ji odvezlí?

A: No tam mezi ty mrtvý.

Q: A co to bylo za dívku?

A: No to, to já nevím, já sem vo to tak se todle, poněvač ... takovej situaci nesledujete kdo to je nebo todle.

Q: Ještě někdy ste potom viděl takový případ?

A: No viděl. Viděl, že Vás tam třeba vomlátíli nějak, ale to, to takovej člověk už nepotřebuje moc, halejte. Ten se sotva pohyboval. Nebo sem viděl případ, že tam sežral tu, tu krysu. Tam byla blízko kuchyně, takovej hrbáček, to byl hroznej hlad. No ale Vám říkám, nemůžete to svádět na Němci nebo tak, to dělali všecko Češi.

Q: Co tam ještě bylo za tresty? Co ste viděl za tresty?

A: No to já.

Q: Nebo bití?

March 12, 1997

A: No bití bylo různý, to Vám třeba dali, si na Vás něco todle, tak přes to. Pravitko nebo kus něčeho a musel ste dělat dřepy no. A když ste vydržela, vydržela a když ste nevydržela, tak ste mohla začít kopat, no. (smích) To je, to není.

Q: To se stalo Vám?

A: Mě ne, mě ne. Mě ne, já sem akorát v tom voze byl bit a tak.

Q: A viděl ste to, tady to trestání?

A: To sem viděl, no.

Q: A za co třeba to bylo, tyhle ty tresty?

A: To dělali zase Poláci: Ale za co to nevím. Jesi špatně, nevím. Nepad mu do voka, to dělali zase Poláci. Ty tam byli s trestu, nebo co. Ale hlídali, měli tu samou moc, co ty esembáci tam no.

Q: To byli polští Romové?

A: Polský, no.

Q: Jak probíhala ta očista? Byla tam koupelna někde?

A: No koupelna tam byla, no ale žádná očista todle. To ste se vykoukala jen když Vás přivezli a. To je mrtvý.

Q: Mohl ste chodit na tu koupelnu?

A: No mohl, ale co tam budete dělat?

Q: Jak to vypadalo? Co tam bylo v té koupelně?

A: No natažený trupky po dřevěnym baráku a, a když netekla voda, tak co tam budete dělat?

Q: Tam netekla voda.

A: No to. (smích) Tam tekla voda jen když Vás tam přivezli jo vostříhali Vás, vykoukali a už se vo Vás nikdo nestaral. Poněvač votad' vodváželi lidi pryč, ne. ... Do toho Vosvětima, nebo kam to chodilo.

March 12, 1997

Q: A co ráno, když ste se chtěl třeba umýt?

A: Ale tam se nikdo nemyl, co byste se myla, prosim Vás.

Q: Řikal ste, že tam byl někde nějaký rybník. Jak často tam ste chodili?

A: No jo, to muselo bejt hezky a záleží kerej ten esembák měl službu anebo kdo jim dal ten příkaz, aby Vás vodvedli do toho rybníka. Tam byl takovej rybníček u silnice. Bylo to pár metrů vod toho baráku. No ale to, tam Vás zahnali všechny. Děti a všechno možný co mohlo chodit.

Q: Vídal ste se někdy při tom koupání s tou maminkou?

A: Kdepak ta už byla mrtvá, ta už ne.

Q: A jak to probíhalo, to koupání v tom rybníce,

A: No tak asi jako v Rusku, jako když sem přišli Rusové a koupalo se to nahý. No tak tam taky. Ty hadry co ste měla, co ste todle. A všechno do tý vody nahý. Ženský, chlapy co byli takle nějak todle. Děti velký všechno dohromady ne. To nebylo žádný.

Q: A kdo Vás tam vodil k tomu rybníku?

A: No ty co měli službu, buď ty esembáci, anebo ty káповé co měli, co měli volno nebo tak. Ne tam byli. -- V tom lágru byli i nějaký bejvalý prostitutky, ty tam vodvezli z Prahy. Jo a ty tam třeba zase dělali krejčovství, rozumíte. Spravovali všelijaký hadry a nebo tak. No ale byli tak s trestu ne tam daný. Tam ste si nemohla nějak vybírat, něco, nějaký.-- Doktor tam byl, to je pravda.

Q: A jakej tam byl doktor?

A: Doktor? To byl taky nějakej Čech nebo něco takovýho ne. Když Vás vočkoval nebo tak.

Q: A jak Vás očkovali, nebo proti čemu?

March 12, 1997

A: No to já nevim. To se Vás nikdo neptal, proti čemu. Prdne Vám iněkci a co nějaký todle.

(smích)

Q: A jak často Vám dávali injekce?

A: Já tam byl jednou akorát, já tam byl jednou.

Q: A stalo se něco po té injekci? Pocítil ste nějakou změnu?

A: No na mě to nezabírá takový voloviny.

Q: A ještě si vzpomeňte ten lékař, jaký byl?

A: No jaký to moch bejt lékař. No tak lékař, buď to byl Čech anebo Němec, jeden z toho. Ale většinou to v tyhle koncentráku byli lidi německýho původu, doktoři.

Q: Jak na Vás mluvil, ten doktor?

A: Von na nás nemluvil. Co, tady přídete k doktorovi a eště se s Váma bude vybavovat nějak. To ste stála v řadě a prt Vám iněkci a tam byl zase cikán, co mu dělal posluhovače, rozumíte. A to žádný todle.

Q: A kdo mu posluhoval, vzpomenete si?

A: ... Méno bych věděl, ale von umřel ten kluk.

Q: To nevadí.

A: Ten se menoval Serinek, Serinek se menoval.

Q: Ale to byl jiný než dělal v té kuchyni?

A: To byl jiný, no ten byl jiný. Ten čistě zase měl na starost jenom todle. Jo to byli zas úplně jiný. V kuchyni byli zvlášť lidi. ... Víte, tam byli všichni hodný tydle, to kdyby si měl člověk pamatovat všechno ty mena. A potom, mě to ani nezajímalo, to jak se kdo menuje. Já sem koukal po tom, abych se vodtaď dostal pryč.

Q: Vzpomenete si, stalo se někdy, že by nějaká z těch vězenkyň navázala poměr s četníkem,

March 12, 1997

anebo že by četník si vybral nějakou?

A: Ale to víte. S těmadle Polákama to tam šoupalo furt. Tam byly průsery, to víte že jo. Ženská za prostituci zavřená, z Prahy a dali jí takovýdle možností, no tak.

Q: A kde se to dělo?

A: Tam vevnitř v lágru. Ty měli, ty měli takový budky, kde byli třeba dva nebo tři, rozumíte jo. Zvlášť takový. No a tam.

Q: A kdo tam bydlel v tich budkách?

A: Tam bydleli tydle ty káповé. Třeba tady bydlel ty káповé třeba po dvou nebo po třech no a vedle byli třeba ty švadleny, kuchyři zas byli dál a tak jo. Ty nebyli mezi normálníma lidma, takle.

Q: Ty švadleny?

A: No.

Q: Ty švadleny bydlely kde?

A: No tam v tych řadách, vy tych baráčkách. Jo ale tam byla zase ta elita jejich, co jim mohla věřit. No a tydle ty Poláci, ty byli zrovna tak jako český esembáci, to bylo to samý, ještě horší. No a byli tam tydle ty ševci a kuchaři a krejčové a taková ta sebranka co zase pro ten lágr dělala, no.

Q: Vzpomněl byste si, jaký to byl barák a kde stál? Kde byli tady ti vězni v tom lepším postavení?

A: No jo, to by ten, to byste musela vědět, jak vypadal ten lágr. ... To bylo vočíslovaný, ty baráky jo. A já teď nevím, jesi ta jednotka byl ten doktor a tak. Takto bylo štyrka a pětka, ale todle, to bych Vám lhal, to nevím.

March 12, 1997

Q: A ty káповé bydleli v tom areálu tábora?

A: Jo.

Q: A jak byly velký ty budky?

A: No říkám Vám to byl barák, jenže ty místnosti byli třeba po dvouh nebo po třech jo, rozdělený takový. Ale jinak to byl dlouhej barák. Ale bylo to rozdělený no.

Q: A jak vypadalo, jak vypadalo ohražení toho tábora, aby vězni nemohli utíkat?

A: Jak vypadalo? Dřevěná vohrada byla venku, to mělo pět metrů jo. A z druhý strany a mezi tím, než ste se dostala k tej vohradě byly dráty. No je to to samý, to samý bez jakýhokoli, tak jak to měli komunisti teď udělaný, tak to měli voni. Nic žádněj rozdíl mezi tím.

Q: A ty dráty, to bylo jak vysoký asi?

A: To nebylo vysoký, takový zkrátka abyste tam nemohla. Jo a jinak to bylo to samý, jedna druhý. To si vzali z nich příklad a to šlo.

Q: Ještě mě vysvětlete, když ste utekl s tím chlapcem, jak se Vám to podařilo při tom sbírání toho chrastí?

A: No jak se nám to podařilo. Halejte tam byl s náma jeden nebo dva ty policajti. No napřed sem šel von na záchod a pak sem šel já na záchod. No ale to už sme byli domluvený, no a jaký sme byli. Jaký sme byli halejte, jen se za náma zaprášilo. (smích)

Q: A kam ste na ten záchod šli? Kam ste tam mohli chodit na ten záchod?

A: To bylo v lese, to sme sbírali ten chrust.

Q: A to nikdo s Váma nešel?

A: No to by musel s každym. Dyž pude se mnou, tak jim uteče jinej ne. To nemůže uhlídat. Jenže to bylo blízko lágru, to víte a tam ste musela koukat hodně rychle votat' pryč, poněvač potom psi, aby Vás nedostali. Jinak Vás utkookli ne.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 36

March 12, 1997

Q: Kdo tam byl v tom táboře nejhorší? Na koho máte nejhorší vzpomínky?

A: Ten Štěrba, ten Štěrba, to byl zástupce náčelníka. Rozumíte. To byl Čech, ale to byl darebák.

End of tape 1

Tape 2

Interview with Ladislav Stockinger

Page 37

March 12, 1997

JINÝ TÁZAJÍCÍ!

Q: Pane Štokingr, víme, že člověk dlouho nevidrží bez pití. Kdy ste dostali vodu? Jak často a kolik?

A: Halejte, tam byla akorát tekutý co dávali ten čaj nebo tak, jinak já vo žádnéj vodě nevím.

Q: A kolik ste dostal asi denně, kolik těch tekutin?

A: To byl hrnek, tak ráno to čaje nebo já nevím nějaký tý vody. A tam byla tekutina v poledne to byla voda, rozumíte. A večer zase voda, takže tekutiny z kuchyně ale.

Q: Aha. To ste si tam šel?

A: Ne, ne. To voni dávali jako večeri anebo tak.

Q: A kolik asi? Třeba litr za den?

A: No to, to bylo víc než litr.

Q: Aha. A když ste pak byl zamčen v tom vozu, spolu s tím Pepíkem s tím Vrbou, kolik to bylo. Kolik ste dostali tý tekutiny?

A: Tam, tam ne.

Q: No dobře, ale to ste museli mít strašnou žízeň.

A: No jo, ale kam, kam můžete jít. Když ste nesměl z toho vozu vodejít.

Q: A jak dlouho Vám nedali žádnou vodu?

A: No vodu, halejte. Voni, esi Vám dali něco jíst, tak to počítali za vodu. To byla políčka s tím zelím nebo tak, jo. A jinak nic.

Q: A to Vám dali občas.

A: To nám dali.

Q: I každý den?

A: No, když si na nás vzpomněl někerej ten, tak nám dal každej den, jinak ne.

March 12, 1997

Q: A co ste udělali, abyste něco dostali? Když ste měli strašný hlad, když ste tam byl zamčen?

A: No tam, tam nedostanete nic. To je jako na vojně, když ste někde v korekci, nedostanete se ven.

Q: A Vy ste občas volal?

A: No tak tam se nikoho nedovoláte. To náhodou, když šel někdo kolem nebo tak jo. Třeba co uklízeli tam nebo tak, takže Vám něco dali, jinak ste nedostala nic.

Q: Byl tam i nějaký dobrý četník?

A: No helejte, abych Vám řekl pravdu, četník není žádnéj dobrej, poněvač kdyby byl dobrej, tak to dělat nebude, to dělat nebude. To byli lidi, kerym šlo vo zaměstnání, zároveň dělat nemusel. Hlídal a řezal lidi. Poněvač na cikánovi hovno záleží ne. Tych bylo všade dost, ne.

Q: Kdy ste viděl poprvé mrtvého člověka?

A: Mrtvého? No když to tam začalo umírat na ten tyfus.

Q: A kdy to bylo? Pamatujete prostě, ... prvního, prvního těla, co ste viděl.

A: No když to začalo umírat na ten týfus.

Q: A kdy to bylo?

A: No když sme byli v tych vozech. Tak vedle nás dávali do tych dalších vozů, tam dávali do těch vozů

Q: A viděl ste, prostě jak umíral člověk? Jak umřel?

A: No to sem viděl, když vedle mě umírali ty lidi. Ale to byli kosti, to už.

Q: A kdy ste to viděl poprvé? To bylo ještě v létě, nebo už.

A: To bylo v létě, v létě. Poněvač nás tam nazpátek dali, to bylo tak v červenci, když sme utekli a tak v červenci nás dali do tych vozů. To bylo v létě, to už tam byl tyfus.

Q: A ... jak ste tam vůbec topili?

March 12, 1997

A: Kde?

Q: No prostě, jak přišla zima.

A: Kde bysme tam topili? Škoda uhlího. (smích) To byl, to byl vyklidovací tábor halejte, tam žádný topení nebylo. Tam si topili akorát v kuchyni, jinak nic.

Q: Ani ty, co měli nějaký lepší postavení, neměli uhlí nebo.

A: Neměli. Tam se _____ nic. Akorát v tej kuchyni topili. Jinak nic. To se chodilo smírat to dříví do toho lesa.

Q: Kolik ste měli dek v noci?

A: ... Nic, jediné, jediné jednu každej deku. Jedině, když by někerej umřel, že tu deku byste si vzal na sebe, když by byla zima. Jinak, jinak nic. Tam žádný takovýdle nebylo.

Q: To si občas, ty ty děti ukradli deky v noci?

A: No taky, to víte že jo. Když je zima a je hlad, tak se dělá všechno možný. Tak aby přežil, no všechno.

Q: Dostal ste někdy nějakej kus oblečení z tej krejčovny?

A: To ne. No vono všechno bylo z krejčovny, ale to bylo pro děti, rozumíte. Ale takle jinak ne.

Q: Ne ale pro koho tam dělala ta krejčovna?

A: Vopravovali zase pro ti policajti a pro ty Poláci co byli.

Q: Aha. A děti dostali někde kus oblečení?

A: To dycky přivezli hotový ne. To bylo takový kalhoty a košile jen tak, takový ale většinou. To bylo někde z nějakých nemocnicí, poněvač to se většinou zavazovalo na zádech. Víte takový ty košile, jak sou. Do toho dáte ruce a vzadu to. To bylo někde zase vodněkud z nemocnic stažený a tak. A dřeváky na nohy.

March 12, 1997

Q: A jak Vás tam trestali? Nebo jak ste byl potrestán? Kde ten trest byl provedený?

A: Kde byl provedenej? No kde, já byl trestanej nejmíc v tom voze.

Q: To znamená, někdo vlez a.

A: No voni si vás vytahli. Vůz je vysokej ne. To je pomalu, no ne, tak asi do tych záclon ne. To má dveře, vokna, tak tam vlez na vás. To vás zviksoval. (Smích)

Q: A jak ste byl tam zamčen v tom voze?

A: To se, to se nezavíralo.

Q: Ne myslim jako Vy s tím Vrbou.

A: No, to se nezavíralo.

Q: No vy ste v tom voze mohli chodit?

A: No mohli.

Q: Ale ven ste nemohli nebo?

A: Nesměli, nesměli ste. Jak Vás chyt, tak vás seřezal. To byla korekce taková.

Q: Vy ste tam viděl toho Pendra.

A: No.

Q: Kdy ste viděl poprvé, že vodvezl mrtvoly?

A: No halejte, von to vozil každej den.

Q: Už v letě.

A: No jo. To, jak tam vyskyt ten tyfus. To bylo hrozný. Něco umíralo hladem, poněvač ty vošetřovatelky co tam byly, rozumíte. Ty tym dětem nedávaly jíst. Jo, poněvač ty rodiče buď už umřely tych dětí, anebo se k nim nedostali k tym dětem. Tak koukaly zase tem svejm aby zase daly jíst.

March 12, 1997

Q: Nepamatujete, kam ten Pendr vodvážel ty mrtvoly?

A: To vim. Halejte, s kraje, skraje než to, tak něco pochovávali do tych Mirovic skraje. Ale pak toho bylo moc, tak pak to vozili. Tam jak byl ten rybníček dole, tak takle do toho cípu lesa. Tam prej vykopali jámu nějaký, nevím jesi jednu asi víc jam ne. A do toho to házely.

Q: To ste viděl, jak Peldr.

A: Peldr tam jezdil s tim. Tak to měl takovej valňák, rozumíte. Já sem kolikrát viděl, když mu to spadlo na tom, když vyjel. To dřív to dávali do rakví, a pak už ani to ne. To naházeli dycky jednoho přes druhýho na ten valňák a tak to tam vozil, dolu.

Q: Jak často ta chodil, ten jezdil?

A: No halejte, jak často. Von dycky si vodves tu počtu tu co měl z tý vesnice, pač von tam dělal takovýho údržbáře, jo. A když měl volno anebo to, tak jezdil s tima mrtvejma tam. Tam se to skládalo do těch vozů, někdy to s těch paland, z těch baráků vytahali ne a tak.

Q: Jak často za tejdén třeba jezdil?

A: Na tu počtu?

Q: Ne myslim s tima mrtvolama?

A: No asi když bylo třeba, nebo jak měl von volno.

Q: Takže kolik asi umíralo tam denně?

A: To nevím tedy, to nevím kolik toho tam umíralo. To nemůžu říct, takovej přehled sem neměl. Já sem potom ani vo to nestaral vo todle. Já můžu jenom říct, že todle to, co tam bylo je říkaji. Von tam byl, to je pravda, německej vedoucí. Ale halejte, já ho v lágru neviděl.

Q: Nepamatujete se, jak se menoval?

A: Nevím, to nevím. Já vim, že tam tadle ta Peldrová vařila i s cerou, von měl dvě cery ten Peldr, že tam byly zaměstnaný u něj.

March 12, 1997

Q: Pamatujete, jak vypadal ten, že víte nebo ten.

A: Já sem ho neviděl vůbec.

Q: Vůbec.

A: Vůbec ne. Tam všechno vyřizoval za něj tendle ten Štěrba.

Q: Aha. Co Vám říká méno Hejduk?

A: Hejduk? ... To nevím.

Q: A jak vypadal ten Štěrba.

A: Ten Štěrba? Ten byl asi takle velkej, rajtky nosil, vysoký boty, takovou rákosku strčenou v tom. Takovej menší, zakulatej takovej Štěrba.

Q: ... A obličej měl jaký? Dlouhej nebo.

A: Ne, kulatej.

Q: Kulatej.

A: Kulatej. Pak tam byl.

Q: Kolik mu asi bylo?

A: Tomu Štěrbovi halejte, mě když komunisti zavřeli potom, tak já sem se s nim sešel na lágru na Jáchymově. Dělal zase zástupce náčelníka toho lágru, von.

Q: A kolik mu bylo asi? ... Mladej, eště?

A: Tadyhle v těch letech, to mu mohlo bejt tak tych 45 let. Podle mýho no.

Q: Když, nebo on taky trestal.

A: Ten nejvíc právě.

Q: Aha. Kde nejvíc trestal ty lide. Měl na to nějakou místnost?

A: Ne, neměl místnost. To dyš se týkalo vo nějaký těší případy, to si ho asi volal do tý kanceláře, poněvač voni měli tam, za tou bránou někde kancelář, jo. Ale jinak to trestal na

Interview with Ladislav Stockinger

Page 43

March 12, 1997

místě, takle.

Q: Jak tam byl ten kůl vysokej.

A: No.

Q: Kdo tam ... tam ty, ten kůl.

A: Tam byl jeden kůl, taková tyčka, ta byla u kuchyně.

Q: Aha. A kdo tam prostě tahá. Kdo jede na horu?

A: No, buď to byli ty Poláci jo, ty co dělali. To byli jako esembáci, jenže byli s trestu tam taky, voni byli zavřený taky, jenže měli větší moc. Ty právě si pomáhali s těma esembákama. Ty hlídali i v tych _____.

Q: Aha. Kolik lidí byli potrestaný takovým způsobem?

A: No jo, to, to víte to byli, ale.

Q: Kolik ste viděl?

A: Já sem ve skutečnosti viděl dvakrát. To jednou u toho rybníka jo, tam na konci toho plotu, tam byl jeden kůl. A jeden u tý kuchyně, jo. Tam byla taky holka nějaká, co provedly to já nevím. To ne.

Q: A u toho rybníka koho tam zavěsili?

A: Taky, taky žena to byla.

Q: A proč? Za co?

A: To já nevím, to Vám nemůžu.

Q: Jak dlouho tam visela?

A: No jak dlouho. Dokud nevomdlela, no.

Q: No jak, jak dlouho asi. To ste viděl na vlastní voči.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 44

March 12, 1997

A: No halejte vono na to, jak byly vypasený, jak byly, tak tam může vydržet tak půl hodiny. Víc ne. To.

Q: A ... co jí pak jako přežila to?

A: Halejte, voni větinou vzali to pryč, esi.

Q: Viděl ste někdy kouř v tom lágru?'

A: Ne, ne, jedině z kuchyně.

Q: A viděl ste další vozy, nějaký? Nějaký větší vozy, nebo něco takovýho, kde se něco zapalovalo.

A: Ne, to ne.

Q: Co udělaly s tím oblečením, kde byly ty vši?

A: No halejte, takchle voni potom než to pustili, ty co měli jít pryč, tak udělali novej lágr, jo.

Vedle tohodle starýho udělali novej lágr. A tam ty lidi, co měli bej propuštěný, tak ty dali tam, jo.

A votať je pouštěli. Pak tam nechali nějaký komanda z tych cikánů zase ty vedoucí, nebo tak, kerý ten lágr měli lidvikovat, jo. A to sem se dozvěděl potom, že to všechno spálili. Že to zlikvidovali. Ale za tu, co sme tam byli my ne.

Q: Co dělali. Teď sme Vás přerušili ne. ... Co Vám říká méno Maxa?

A: Maxa to byl esembák. To byl esembák Maxa.

Q: A co měl za úkol?

A: Co měl za úkol, já Vám nepovim co měl. Ale napřed hlídal v lágru, jo. A von měl nějaký komanda na starosti někde co dělali v lese, jo. Maxa.

Q: Ten byl dobrej, nebo?

A: Já Vám, to Vám nemůžu říct jesi byl dobrej. Ale Vám říkám, co tam byli esembáci, ty nebyl žádněj dobrej. Když neumbížil mě, ublížil jinýmu.

March 12, 1997

Q: A co třeba méno Balón?

A: Balón ten měl takovej červenej rypák, takovou bouli na ňom (smích). To byl darebák. To byl darebák Balon.

Q: Co, co třeba.

A: Ten byl takovej vyší.

Q: Co třeba dělal?

A: Ten tam hlídal, vevnitř. Ten dělal. Ten taky rád si přisolí. Ten, to bylo všechno tady vod Písku někde, tydle ty lidi. Balón.

Q: Třeba Černý?

A: Tak to nevím, Černý nevím.

Q: A nebo Pešek.

A: ... Pešek, Pešek, ale ten byl někde na komandě, někde v lese, někde jak dělali. To víte, von dycky nějakěj čas byli v lágru a pak se stratili. Voni to střídali, na komanda chodili, jo kde lidi dělali takhle.

Q: Pamatujete méno nějakého Boudy? Bouda a Kánský?

A: ... To ne, to nevím. To záleží kde budou.

Q: Jak se menovala ta Němka?

A: Jo, já nevím. Ta tam byla zavřená ta Němka, ale ta byla hodná.

Q: A ona neuměla cigánsky?

A: ... Já Vám nepovím esi to byla němka cigánskýho toho. Je to možný, já nevím. A vona měla, vona chodila s tima lidma s tima ženskejma do toho kamenolomu. Dělat, vodila. Vono jich chodilo víc, ne. Tydle ty to dicky vybrali nějaký takový kerý todle a chodili s, aby nešli to, tak je tam vodili. Ale jak se menovala to nevím.

March 12, 1997

Q: Jak vypadala?

A: ... Jak vypadala. ... Tam těžko můžete říct, jak vypadala, pač tam to bylo do hola vostřihaný všecho.

Q: A jak ste poznal, že je Němka?

A: No vona měla takovej přízvuk ne, německej. Jo a když, když dávala ty apely tak mluvila německy, ne. Ale esi to byla takle, jesi to.

Q: Bylo tam víc Němců?

A: Ale byli, byli tam tydle ty německý Romové. A takový jo, ty byli tady vodněkud vod Brna a tady ty Olaši ne a takový ty, jak tou říkali. To víš že to byli.

Q: A jak se odlišovali ty Olaši třeba? Jak ste je poznal, že to sou Olaši?

A: No podle, podle mají jiný cikánskej přízvuk ne, než tydle ty naše tady.

Q: A ty němci zase?

A: No ty taky, to poznáte ne. Když nás tam učili cvičit takovym. ... Tam to bylo rychcum, rajcum a _____ a já nevim, co všechno ne, nás tam učili. To víte, že to byla Němka, když tak dávala s těma ženskejma ty povely ne.

Q: Jak se tam zdravili ty policajti, esembáci?

A: no halejte, to sem neviděl, to sem neviděl dovopravdy.

Q: Viděl ste tam někdy německý policajty,

A: Já sem viděl jednou, jinak nic. To tam přišli, to sme stáli v řadě, děti jo. A to každému šahal takle na hlavu, jo. Já nevim proč, nebo tak. A nás ze sestrou dali bokem, jo. To se Vám koukal do vočí,jo.-- Moje sestra má modrý vočí a já taky, do vočí. -- Dali nás bokem a nevim, co s tím mysleli nebo nemysleli, nevim.

Q: A co vostatní?

March 12, 1997

A: Ty prohlížel, no něco vodvezli pryč a tydle ty Vrbové co byli, tak ty nechali. Ty propustili ven.

A něco vodváželi.

Q: A kdo vybíral ty lide. Jak vypadal ten člověk?

A: Jo to byl, to byl nějakej německej důstojník, nějakev vyší. Jinak já nevim takle.

Q: Jak se menoval?

A: To nevim, to.

Q: Slyšel ste někdy méno Lis?

A: ... To víte, tu dobu halejte. To jediné ty lidi, co byli kolem tý kuchyně tam u nich, že se to. Ale já sem se mezi ně takle nedostal, ne. Poněvač kdyby mě tam pustili, tak já koukal kady bych utek.

Q: Co dělali pak ty lidé, co byli vybráni na odvoz?

A: No ty, ty byli soustředěni v tom novym lágru.

Q: No, myslim ty, kery měli, kery měli jet do Osvětimi.

A: Halejte, to ste se nezdověděli hned. To přísli s lejstrem, přečet, to šlo na stranu, jo. No a už ste je třeba neviděl.

Q: A bránil se třeba někdo?

A: No nebránil, co můžete dělat.

Q: A to ste veděl v tý době co znamená slovo Osvětím?

A: No Osvětím, já sem vo tom nevěděl, ne. To v tu dobu já sem neměl zájem, zajedno vo nějaký koncentráky ne.

Q: A kdy přijel poprvé ten Němec, aby vybíral lide. ... V jaký roční období?

A: To bylo v letě, to bylo, to bylo v letě, to bylo v letě. Poněvač, no v letě. Takhle dozrávali ty

March 12, 1997

rajčata tak, to byl na podzim. To než to, než to začli propouštět ne. Ale.

Q: Co tam dělali třeba Studený? Jako třeba ten starej Studenej?

A: Studenej? Ten dělal v lese. Starej Studenej dělal v lese jo, ale moc, já nevim, no.

Q: A von měli taky trošku lepší postavení, nebo?

A: No to víte,ž e jo. Poněvač voni, voni zase pomohali ty, podivejte se. Každěj esembák, kerej chce vydržet mezi těma, tak si musí udělal klupko nějakých tydletech darebáku, kerý mu pomáhaji, aby se udržel. Jinak tam hovno záleželo na tom, jesi by ho zabil, nebo nezabil. Tak von kolem sebe musel mít nějakou smečku. Tak si vybral takový lidi, kerý mu vyhovovali, no. Jinak, jinak.

Q: ... Jak mluvili Poláci mezi sebou?

A: No, já nevim no. Byli to Poláci, no. Jak mluvili to nevim, jedině.

Q: A Vy ste třeba pochopil nebo rozumněl když mluvili cigánsky?

A: To von nám, to von nám vysvětlil tak, aby sme tomu rozumněl, aby ste dělal dřepy to vám dal něco. To voni tam trestali takle, jo. To.

Q: A to ste skusil sám?

A: Já ne. To tendle Vrba, ten Tonda, ten už nežije. Ten tam až pat.

Q: Kolik asi?

A: To nevim, kolik dřepů, to nevim. Až pat.

Q: A potom? Co s nim?

A: No potom, šel dělat. Voni tam dělali větinou tu ševcovinu, víte. To byli ševci, spravovali bota a takový tydle Vrbové. No běli lepčí postavení, proto to taky vydrželo. Co Vám budu povídat. Poněvač měli lepší možnost, možnost ke kuchyni, poněvač dyš třeba ty kotle. Voni tam třeba byli zaměsnaný štyry kuchaři nebo pět jo. Ale když potřebovali, tak šli do tý ševcárny a ty lidi si vzali na výpomoc nebo tak.

March 12, 1997

Tak ty se furt točili kolem jídla, to je málo platný, no. Nemusí každý den jíst, ale stačí sem tam něco dicky zobnout, aby přežil. Hořší to bylo Vám říkám, kerý nemohli, nebo neměli tu moc. Nebo ty jejich rodiče už byli pryč, no tak ty to vodskákali to.

Q: ... Jak ste tam byl na začátku. Pokusil ste se někdy dostat k mámě?

A: No já ne, ale vona ke mně jo. To mě kolikrát přinesla kus chleba, to já byl ještě v tom voze zavřený. No ale když by jí chytli, tak by jí utloukli, kort ten Štěrba, to byl darebák. ... Esi žije ještě, to už asi ne. Poněvač to už je. A tenhle ten Hovorka, to nevím, ale ten byl moch ještě žít. To byl taky darebák. To víte, tu dobu.

Q: A nevíte, co s nim udělali po válce?

A: S Hovorkou? Nic, nic, nic neudělali, poněvač vim tutově, tenle Vrba, ten ho chodil navštěvovat tam. Tam ho navštěvovali tam, tady někde u Písku, von hrál na harmoniku prej,jo. Tendle ten Hovorka a tam ho navštěvovali.

Q: Viděl ste někdy vesničany? Z Let? _____

A: Vesničany?

Q: Jako vesničany z Let, jako z vesnice.

A: Ne. ... Tam byli, to byli pastviny dřív tam. Tam bylo holý, holý tydle. Tam byli za války samý rajčata nasázený takhle na tych.

Q: ... Jak se řekne, jak tam zase ty poláci, sousedí s tima ženama. Pamatujete ještě s kým, voni si vybrali nebo jak to bylo?

A: Voni si vybírali to víte že jo, že si vybírali. Tam měli možnost. Tak která byla trošku k světu, tak měli možnost, no. Já sem akorát viděl, když ta, to byla prostitutka z tý Prahy tam daný rozumíte, když vona umřela. Vona tam jedna umřela. Tam byla na tom stole natažená, to vim.

Q: A tydle ty ženy to mohli třeba vodmítnout?

A: Ale to, proč by nemohl vodmítnout?

Interview with Ladislav Stockinger

Page 49

March 12, 1997

Q: A třeba ty policajti taky?

A: Jo halejte to sem neviděl, to nevim. Ale když byla šikovná helejte, jako tam co dělali u toho, tam byli vybraný v tych kancelářích, tam byli vybraný rozumíte no.

Q: A nevíte, nepamatujete se jak se menovaly ty prostitutky?

A: Jo, to nevim. To byly sebraný z Prahy, voni byli asi čtyry ty holky:

Q: Ty byly taky ciganky?

A: Ne, ne. To nebyly, to nebyly, ty tam byly zavřený za prostituci. Esi něco provedly takle to nevim, ale.

Q: A byly pěkný?

A: No pěkný? ... Na šoustání třeba jo no, jinak, to, to víte jak to chodí. A tadle ta Peldrová, ta byla dobrá, ta cera její taky. Ty byly vyžraný, tam se najedly dost, rozumíte. Voni tam měli jídla dost, v tej kuchyni. Peldr taky no.

Q: Kolik tam bylo, kolik ste tam viděl lékařů?

A: Já sem tam viděl jednoho.

Q: Jak vypadal?

A: Ten lékař? Ten byl takovej menší, silnější. Ale co to bylo zač, to nevim. A asistenta mu tam dělal ... se menoval Růžička, nějak tak. Ale von umřel ten kluk, ten byl takovej hubenej zase. A chodil s holkou, ale já Vám nepovim. A sou sem se kdysi sešel venku. A já sem se učil v tej Novej Bystřici a ta, ta byla na živu, ta jeho milenka. Ale jak se menuje.

Q: No to byl ten, kerý očkoval?

A: Ne, ten jenom mu pomáhal. Takovej asistent no. To byl mladej kluk v tu dobu.

March 12, 1997

Q: Takovej medik.

A: No, tak něco podobného.

Q: Pak přišel lékař a očkoval.

A: No.

Q: A kdo to byl? ... Von tam bydlel?

A: Ne, ne, to sem neviděl, že by tam bydlel.

Q: A chodil?

A: Tam musel vodněkad dojíždět. Poněvač tam měl i tu ordinaci jo, tam musel von vodjíždět vodněkud.

Q: A do se Vám stalo, když vás očkoval?

A: Mě nic.

Q: A tem ostatnejm?

A: Ale to nevim, to nebyli nějaký asi iněkce, jako někdo asi říká, že dávali iněkce na to. To je volovina. To tam byl ten tyfus v tu dobu a průjem i všelijaký jo. No ale, to bych musel chcípnout taky, kdyby dával nějaký iněkce na umření.

Q: A změnilo se něco jako po, po očkování?

A: Já sem nic nepoznal.

Q: Ne, myslím jako v táboře.

A: Nic.

Q: Zlepšili se zdravotní podmínky nebo?

A: Ne, to bylo furt stejný halejte. Tam byl, to se vyskytlo z toho, poněvač tam byl hrozná, hrozná špína a vařilo se jen to zelí s tou vodou. To ste měl polífkou, to nebylo, to byla voda. To z hladu, jinak. ... A to dělali zasejc tydle ty.

March 12, 1997

Q: Co třeba, když tam byli manželé a bydleli zvlášť.

A: No.

Q: Mohli se někdy sejít?

A: No voni, mohli se sejít, ale když ty muži co byli dospělý, ty byli pryč votad'. Ty byli pryč. Jo ty dělali v lesích a já nevím, kde to všechno dělalo. To ne, to by musel dělat někýho toho kápu nebo tak, že by jo. Se tam s nima sešel. Ale jinak chlapi byli pryč. Tam byli děti s tima ženskejma a tak jo. Jinak chlapi byli pryč. A tydle ty tam byli ty Poláci. A já nevím

Q: Co se stalo těm Polákům?

A: Jo to nevím halejte, to nevím. To nevím, možná že chodí po svobodě, jako tydle ty.

Q: Co se stalo těm, kerý utekli?

A: Jak, z lágru?

Q: Ano.

A: Já vim takovej případ, že.

March 12, 1997

Q: Jak, jak, jaký byli rozdíly mezi těma německýma ciganama a českyma?

A: Žádnej, tam nebyl žádnej.

Q: Aha. A ty Němci s Moravy třeba, jaký to byli lidé?

A: Jak bych Vám to řek. Já mezi nima neviděl žádnej rozdíl tam nebyl.

Q: Tydle, třeba tam byli ještě nějaký Židé?

A: No Židé, to máte těžký. Jak to poznat? (smích) Tam žádný kaple nebyly aby se chodili modlit a jesi se někdo modlil na posteli to. (smích)

Q: A mezi něma ciganama? Byli Židé?

A: Ale to víte, že tam taky byli, to.

Q: A jak se to dalo poznat? Nebo jak ste to poznal vůbec?

A: No jak se to poznává vůbec, mezi těma Židama? ... No to už je takovej typ, ty mají zvláštní typ Židi. To jako třeba poznáte Čecha typ anebo německej, to, to.

Q: Co sem třeba já?

A: ... To je taky těžký todle že jo. No, no.

Q: No třeba, ale nemusim jako nesit hvězdu.

A: No halejte, co byli takle lidi, s tima ste se do styku moc todle. Poněvač se s Váma nikdo nebavil vo ničem. Ale já co vim, já osobně co můžu říct. Nejhorší cikáni byli tady z těch Jižních Čech. To málo platný.

Q: Byl tam někdo, který nosil židovsku hvězdu?

A: Ne to sem neviděl. To by museli ty Poláci a to sem neviděl, to nemůžu říct.

Q: Dobře, ještě k Vaši rodině. Vy ste jako i se všema nevlastnima sourozencema bydleli spolu tam v tom Plavsku, Plavsku?

A: Jo.

March 12, 1997

Q: Takže Vás vodvezli všechny.

A: Nás vodvezli všechny. Jenže otce, jako mýho nevlastního, to byl otec tich kluků, toho vodvezli hned ve 40 roce.

Q: A kam?

A: To hlavní, tadle Čechy hlavní soud byl, to byl do Telče, Telč tady na Moravě. Tam bylo hlavní vedení, tedy co mělo soud, jo. To patřilo tam. A Čechy zase patřili do Třeboně, jo.

Q: Aha.

A: Poněvač Jindřichův Hradec se menoval Nach Haus, to bylo už jako německy.

Q: Jak se menoval Plavsko?

A: Al Plac.

Q: Aha. A ten koho vodvezli na Telč.

A: No.

Q: Vodvezli proč?

A: Tenkrát já, já Vám nepovim jak to bylo, já sem byl eště, já vůbec nevim. Já vim, že vodvezli dvě bratří, toho Pepíka a ten se menoval Hynek vodvezli, a už se nevrátili jo. A když už sme byli doma z těch tady z těch Let, tak po ňom přišly po tom Hynkovi oděv nazpátek, boty a kabát. A to zkrátka poslali domu.

Q: A tento teda tatínek ten nevlastní, on byl jakej?

A: Von dělal v lese a na silnici. No nevim.

Q: A tmavej nebo. Cikan nebo, proč? Proč ho vodvezli?

A: No halejte proč, proč. Ty Vrbové pocházeli asi s cikánského, třeba tydle už byli třeba míchaný, ale ty prarodiče nebo tak, asi byli cikáni nebo jak to bylo, ne. Tak se to svezlo, že potom sebrali všechno.

March 12, 1997

Q: Jak Vás tam, tam sebrali, to ste byli někde vyfotografovaný? ... Na cestě třeba v Budějovicích?

A: Nic, nebo já nevim. Ale asi ne.

Q: ... Měli, měli ste nějaké kamarády v tom táboře?

A: Neměl. Já akorát s tím Pepíkem s tím sem utek s tím Vrbou a jinak. Tam ste nemoch počítat v tu dobu ze žádným kamarádstvím.

Q: A jak ste utekli. Jak dlouho ste asi šli? Než ste se dostali někam?

A: No, halejte my sme utekli nějak dopoledne. A to ste ste nemoch skrejšvat, pač lidi dobejšvali brambory (smích), jo to ste musel bejt zalezlej. A k večeru vim, že sme se dostali do jedný vesnice, jo. Sedli na vlak a jeli na černo až do tý Prahy, nikdo se nás.

Q: Kam ste se tam schovali v tom vlaku?

A: Nikde, v kupé sme byli normálně. Já byl do hola vostřífanej, a von taky, ne. Tak v tom munduru a nikdo se nás nevším.

Q: A co ste řekli? O čem ste povídali?

A: No tem mi říkal akorát, že pudeme k jako jeho strejšdovi. No a ten nás nechal sebrat (smích).

Q: A jak dlouho ste tam byli, u strejšdy?

A: no, nelžu Vám, asi tak měsíc.

Q: ... Pak přišli Vás sebrat zase?

A: Sebrali nás a prdli nás do nějakýho děckýho domova, ale to bylo do tych 21 let, takovej ten ústav.

Q: Ano. A v tom ústavu.

A: No.

March 12, 1997

Q: To bylo jinak, než v tom táboře?

A: To víte že jo. Tam, tam když ste nic neprovet, tak ste bit nebyl. Pravidelně ste dostával jídlo.

Q: A co řekli ty ostatní děti, když ste jim vyprávěli ... o tom táboře.

A: No jo, co můžete říkat, no. To nebyli, to nebyli tam cikáni v tom, v tom domu důchoců. To byli normální lidi, kerý třeba doma neposlouchali, víte a sebrali je do toho, do tch 21 let. Tam se vyučil a pak byl propuštěnej.

Q: Jako polepšovna.

A: No, něco takovýho, no. Jako to bejvalo dřív.

Q: A co řekli třeba ty, co tam pracovali? Oni veděli, že ste z toho tábora?

A: No jo, dyť nás tam ty četníci dovezli, ne.

Q: No ale co řekli, když ste něco vyprávěli o tom táboře, co se tam děje.

A: My sme nevyprávěli nic, to víte to ne.

Q: Vy ste ani neřekl, že ste byl v tom táboře?

A: To voni, voni to ty četníci to řekli, že sme utekli z toho tábora a nechali nás tam zkrátka než bude ta eskorta tam.

Q: A ... tam Vám nic neřekli v tom ústavu, v tom.

A: Ne. Jednou ráno přišli a zbalili nás, přišel strejda s píkou a vodvet nás (smích) pryč nazpátek.

Q: A to ste jeli jak dlouho, do toho tábora zase?

A: No já nevím. Bych řek, že sme tam přišli zase vodpoledne, to sme šli z tch Mirovic pěšky do toho. Ted' člověk přemejšlel jesi má utejct nemá utect, no šel s náma jeden.

March 12, 1997

Q: A potom ste eště jednou uvažoval o tom prostě utýct?

A: No já sem uvažoval furt. Pač já nevím, já už sem takový povahy. Já nesnáším, když mám bejt někde nějak těsněnej, víš co.

Q: Takže ste tam byl měsíc u toho Kočky? To ste byli celú dobu vevnitř?

A: No ne, to sme chodili taky ven, takhle to ne. Chodili sme ven, no ale.

Q: A co ste dělali, ten měsíc?

A: No nic sme nedělali, my do práce.

Q: Ne, jako vůbec, jak ste jako zabily čas, když ste nemohli nikam jít.

A: My většinou kolem potoka. Tam byl potok, to bylo na Kačerově jo, tak tam byl potok. A zase sme se nemohli ukazovat kuli lidem, ne, ven. No ale von, von pracoval s tima místníma policajtama, jo, jak to bejvalo dřív. To konfidenta dělal, no tak nás nechal sebrat. Kdyby bejval řek, "Zmizněte mi votat". Tak sme zmizli a bylo potom (smích).

Q: A kam byste šli?

A: No ale zase někam. Nám šlo akorát vo to, aby člověk dostal nějaký hadry na sebe. No. ... Tam, tam z toho lágru, potom když ste vodcházal, moch ste si vzít. Ale vono tam dohromady nic už nebylo, to bylo rozebraný.

Q: ... Já Vám ukážu fotku, kde je jeden z těch vězňů. Uvidíte, jesi se pamatujete.

A: ... Todle vypadá na Studenýho, ale.

Q: Toho ste znal?

A: Studenýho? Znal, ale ... voni se menujou, matka byla Studená. Ale esi je to von. A jinak Korba, jesi je to von, nevím. Ten by měl bejt v Novej Bystřici. ... A jesi je to von, nevím. Je? ... Já myslim, že to je von.

Q: ... Ted' Vám ukážu ... něco, co je tam nízko.

March 12, 1997

A: No to je tam v tom kamenolomu, silnice co se dělala.

Q: A tam ste šel jednou se podívat? Ukažte to tam prosim.

A: Nešel, já sem u toho rybníka byl, jo.

Q: Aha.

A: To bylo kousek. Ten rybníček jak tam byl. ...To je ... to se dělala silnice tam. ... No to je ta, ta silnice, co vedla.

Q: Ukažte to prosím do kamery.

A: To je ta silnice tam. ... To nebylo daleko vod toho lágru. ... Jo tak to bych potřeboval brejle na to.

Q: To by nestačily tady?

A: Ne, to sou na dálku.

Q: Pošli nám brejličky, prosim tě.

A: Tam sou na tom stolku, tam je i čočka taková. Já blbě vidim.

Q: ... Co Vám říká méno Vintr?

A: Vintr? Voni, vono jich tam bylo víc. Záleží Pepík byl Vintr tam. Já se na to podívám. Vintr. ... To nevím todle, to nerozeznám, to nerozeznám. To je na komandě někde, ale. Tamten chlap je mi zповědomělej, ten silnej tendle.

Q: Je to špatná kopie.

A: No. ... Halejte, tudle vod toho sem dostal tych 16 ran, tym pendrekem. Ten se menoval Antonín Studený. ... Vidíte? Tadydle, tadydle ten první. To je bratr, bratr tohodle Studenýho.

Q: ... A to vám dal rád, nebo to musel?

A: ... Todle to. Nemusel, nemusel mi je dát. Ale to ve von Tonda Studený. Todle to nevím a tudle tu ženskou to je toho, ta byla v tej kuchyni tam.

March 12, 1997

Q: Která?

A: Tadle.

Q: Ukažte ji na kameru, prosim Vás. A to byla jaká?

A: To byla ta, v tej kuchyni u toho, u tych příslušníků, ne. ... Tudle ta vypadá na tu Vrbovou nánu, ta je mrtvá. Tadle ta, víte.

Q: A Vy vidíte je dobře jo?

A: jo, jo, jo vidim. A tohodle fousatýho to nevim, nevim. ... Todle ten, ten mě mlátil, to vim.

Q: ... Až to pozná, tak to ti ukážu.

A: No. ... Todle je nějaký divný, todle. Todle je nějaký divný. ... To chtělo kopie. ... No v takovejhle budkách bydleli ty a todle to.

Q: ... Kolik tam asi bylo lidí v těch budkách? Jako v jedný budce.

A: Halejte, to Vám řeknu. Jedna, dva, tři, šest, šest v tych malejch budkách jo. Poněvač tam byly ty budky tydle ty malý to šlo po jednej straně do elka, jo. Tam byly v prostředku, v prostředku byly dva baráky velký. To mělo, jak byly ty vojenský, jo. A na tejdle straně co byla kuchyň, jo, tam byly taky, tam byly ševci, kuchaři, ty, ty potvory z toho, rozumíte. Takový tam byli. ... Víte vono lepčí je to.

Q: A tam byli děti, v těch buňkách?

A: Ne. Ne, ne, ty byli v tych, v tych barákách velkejch. Děti.

Q: ... A vite.

A: No todle, todle je, to je venku ta budova.

Q: Která budova?

A: ... Todle, tam co byl asi ten náčelník. Poněvač tydlety baráky, takovýdle vevnitř nebyly. Tam nebyly to žádněj, anebo vokna, to nějaký.

March 12, 1997

Q: A Vy ste?

A: V tej budově? Byl sem v tej budově.

Q: A kdy?

A: No když nás chytli a přivedli nazpátek.

Q: Co s Vámi pak udělali, tam v tej budově?

A: Na jedne straně, když tam přišel, tam byl chodba, najedne straně byli pro muži nějaký ty kanceláře, co byly. Tam byl tendle ten, ten malej, ten jak nás fackoval. A na druhej straně byla ženská. V tou, pak dál už nás zase nepustili. ... Ale to byla taky, esi to byla manželka jeho, to nevím.

Q: A co, co s Vámi tam udělali?

A: No tam nám nějakou vyšihly rákoskou no a pak další bylo v tom voze až. Tam nám zakovaly ty železa a na nohy a.

Q: A jak to tam vypadalo v tý?

A: V tý boudě?

Q: No.

A: No to bylo maringotka.

Q: Ne, myslim jako v tý budově. Vevnitř.

A: Jo, já sem jako až ve vnitř nebyl. Tadle ta Němka, ta ženská, co byla, to nevím esi to byla Němka, nebo já nemůžu. Ta měla po stěnách samý vobrázky, ale to byly vobrázky z lidí nějakých. Jako z kůží, jak byli tetovaný. Rozumíte, tadle ta. Ale takle Vám nic todle ne.

Q: A jak to byli lidé?

A: ... Co tam byli?

Q: Ne na těch vobrázkách.

March 12, 1997

A: No to nevim, to ste měl jenom, no jenom ty kůže. To byli třeba zvířata, anebo já nevim no. Ale ... No jo. ... To víte, to už je let, kdo by to poznal. To víte, takovýdle smečky to voni měli kolem sebe, aby jim zase nikdo neužís hlavu nebo tak. Ale jinak nevim.

Q: Ukažte to prosím. ... A to byl kdo, teďko tam?

A: Todle? To je, to je dobrý? Todle nevim, ale todle mi připadá, jako by to byla ta kuchyň, jo. Jo tady, tady byl ten vchod, tajdle byla ulička. Vedle toho, tady byl ten vůz a tady byly asi zase dvě, dvě, dvě cimry takový. Ale, to víte, to bych byl. ... Todle mi připadá, ale dřív, když tam byli ty, ten pracovní tábor. Rozumíte.

Q: A tam ty kuchaři nepoznáte?

A: Ne. To nepoznám todle. To nepoznám, teď tam byli jiný, to víte za mě. ... To nepoznám tydle. ... To je taky z toho lágru?

Q: no ano.

A: ... To bych tady taky musel bejt někde (smích). To nevim todle. To já už nevim, to už nevim. Vono to je dost i blbě vidět todle. ... Ale já sem se tam nikde, je to možný. Já sem byl pryč tu dobu, no tady ten rybník. Tady to dycky nahnali, tady byl ten kamenolom takchle, tady dělali tu silnici nahoru. Tady to nahnali dycky, halejte ze ženskejma. Děti a všechno. ... To už je vono, zase je to jiný, po tolika letech. Je možný, že někerý lidi tam maj, měli ty fotografie. ... To ne, to neznám.

Q: ... Taky ne,jo?

A: ... To nevim, kde by tendle ten měl kravatu. Tam nic takovýho nebylo.

Q: No když je nepozná.

A: ... To nepoznám, to spíš Vrba, a to není nikdo tady. Poněvač ty se tam motali, to je policajt s tím pendrekem to nevim. To víte, tam se to, tam se to měnilo. Tam jich hromadu V

March 12, 1997

umřelo, no. ... Tendle ten mi připadá jak ten Hovorka, ale to nevím. ... Von, von, voni byli s nima v lesích. ... To nevím. Takový hadry měli taky, tydle ty černý s tima hovínkama. Že by se von s nima dal fotografovat.

Q: A jaký to sou lidé?

A: Todle?

Q: Ano.

A: Todle to mi připadá na ty Poláci. Tydle ty, jo. A todle to je normální četník náš. ... Poněvač ty měli ty hadry, co mývali dřív tady za republiky. ... No tak todle, tendle ten dělal hlavního kuchaře. Tendle.

Q: Aha.

A: Tendle. Ten se menoval Serinek. ... Ten v prostředku, ten černej.

Q: No a křesnim ménem?

A: Já Vám nepovím, jak von se menoval. A Serinek mu říkali Serinek.

Q: A jaký byl?

A: To byl darebák. To byl darebák von. Ten mlátil lidi.

Q: Ale to nebyl Eda.

A: No takhle voni byli dva bratři tam. Byl tam se mi zdá, ten jeden se menoval Pepík, ten kluk, ten vodjel pryč. Toho vodvezli. A tendle ten Eda, todle že není Eda? ... To je Serinek, todle jo.

Q: A kdo sou ty holky?

A: Halejte, todle to, to bude někerá ta švadlena. Tam jak byly ty. Poněvač takle načesaný tam žádný nebyly. To byly z tych, z tych švadlen tam. Co tam byly, co tam přivezly. A jinak tam, tam jim daly nějaký mašličky kolem krku, to víte že jo. (smích) Je to dobrý? ... Tak halejte ...

March 12, 1997

Tudle ta, tadle to byla toho Tondy manželka, jak mě, jak mě seřezal. Tadle ta, ta se menovala Tonka. Tonka, todle todle to je Pepík, tudle ta se menuje ... Andula a tudle ten se menuje Jan Vrba. Ale ten umřel, není to dlouho.

Q: Ukažte je prosím na kameru.

A: Tendle ten. ...

Q: Ukažte tam prstem prosím.

A: Jo prstem. Já je znám tydle ty všechny.

Q: A ten starej?

A: Ten starej? ... Ten starej nevím, halejte, ale. Já si myslím, já, že to je ten Tonda Vrba.

Todle ten kluk, ten eště žije, ten malej. To je Pepík, Josef se menuje. To je její. Tadle ta ženská ta s tím Havrdou, co tam vypaloval ty hadry, ta mu dělala posluhovače. Tadle ta v prostředku a ta má, ta cera v Milčíně, v Milčíně co je, to je její máma. A vona se ted'kon menuje Vrapcová. Ta bydlí někde v paneláku tam, jo.

Q: A ten, ten malej?

A: Tendle malej? To je Pepík, Jozef se menuje.

Q: Pepík?

A: Vrba.

Q: Vrba.

A: No. Ten taky někdy.

Q: A ten nahoře, tam napravo?

A: Tendle?

Q: Ano.

A: Ten umřel, ten se menoval Vrba Jan. Ten dělal, ten ševcům spravovali boty. A pomahal i

March 12, 1997

v tej kuchyni. ... Jo.

Q: A ... Dobře.

A: ... Já se mi zdá, já se mi zdá, já mám i její fotku tady. Týdle tý. No tak, tak poslouchejte. ...

Jo. ... To je celá ta smetánka. Todle to je ta Hrlová, todle to je Antonín Vrba, todle to je ten Jozef, jak sme ho měli támle. A tendle ten, já Vám nepovim teď, vono je to blbě znát. ... A todle je ta smetánka z tý kuchyně tam, vod tych příslušníků. ... Vono je to tady s tima švadlenkama taky zmotaný. A tadle ta dělala, ta dělala, pomahala s tym jednym, s tym Růžičkou u toho doktora. Tudle ta. ... Jo takhle? .. No jo, to je blbý no. Ale todle je ten Vrba, to je manžel tý, týdle tý, tý Anduly a. ... Todle je Karel, tendle ten eště žije ten Karel.

Q: Jak se menuje Karel?

A: Karel Vrba, ten je v Novej Bystřici. ... Ten jak sedí, tadydle. Ten je v Bystřici.

Q: A tomu už je?

End of tape 2

Tape 3

Interview with Ladislav Stockinger

Page 65

March 12, 1997

Q: Co se Vam stalo po válce? Jak dlouho ste chodili do školy?

A: No měl sem normální vosum, jo, vosum vobecnejch. No a pak sem se šel učit. ...Řezničinu, já sem dělal v Nový Bystřici, tam byl. Skraje sem tam dělal, se menoval Gasner, jo. To byl Němec, tam sem se měl dobře. No a potom ho vystehovali, toho Gasnera, ten tam nechal všechnu tu, to byl hostinec a řeznictví. No všechno tam, jak to bylo, ten si vzal akorát hůl, jo klobouk a šel. Von to měl kousek do Rakouska. A, a přišel tam nějak Kolář, se menoval Kolář, z Český Vorešný, řezník. Tak ten to tam vet potom. No a potom, to víte, na hranici jak to bylo. Tak sem se taky zaplet do něčeho no a komunisti mě vodsoudili, na 21 let, jo.

Q: Za co?

A: Když sem prováděl špionáž. Já sem vod malička tam vyrost na hranicích jo, a najednou sem prováděl špionáž.

Q: Vy ste chtěl utýct?

A: No nechtěl, dyť já kam bych utíkal, dyť já to měl koupaliště, bylo z Rakouskem jo. Tady akorát kůly, kůly byly lověny, když se lovily ryby. Kdykoliv sem moch jít, ne.

Q: A kolik Vám bylo?

A: To mě bylo 18 let, jo. Něco sem byl ve vyšetřovací vazbě a .

Q: Počkejte, už ste měl, nebo v tý době měl ste holku, nebo?

A: Neměl nic, sem byl svobodnej.

Q: A kde ste bydlel?

A: No u toho Koláře, v tom řeznictví tam, co měl Gasner. A tak mě, tak mě zmačkli.

Vodsoudili mě, nejvyšší státní soud ... zároveň kdo ty lidi znal, já sem je vůbec neznal zapojili nás. Bylo nás asi 16, já je vůbec nikdy neviděl, a dali nám, že sme prováděli špionáž, jo.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 66

March 12, 1997

Vůbec nikdy sem je neviděl. Ty lidi. A na Jáchymov. Tam nás přivezli.

Q: Jak Vás tam vodvezli?

A: No v antónech to vozili tenkrát na Jáchymov. To byl, to byl lágr se menoval, ne Nabídka, Bratrství, tam sem dělal na tom lágru. Ale náčelníkem, nebo zástupcem, dělal tendle Štěřba tam.

Q: Co ste viděl, jak ste tam dorazili?

A: Co sem tam viděl? Voni tam byli zajatci ještě. Tam byli zajatci.

Q: ... A jaký byly ty budovy, to okolí, co, jak to tam vypadalo?

A: Tam ste, tam. ... Lágr, lágr mezi lesama, rozumíte a baráky. Byly tam asi čtyry nebo pět baráků.

Q: Dřevěný?

A: Dřevěnejch. Samá štěnice, co Vám budu povídat. No přišli sme tam pozajatý.

Q: Kde ste spali?

A: No v tych boudích, v tych.

Q: A na, na čem?

A: Zase ty pryčny, tři nad sebou jo, tři pryčny.

Q: A kolik Vás tam bylo?

A: No tam už nás bylo víc. Někde jich bylo 16 a na tych velkejch, co byly rohový cimry, tak tam jich bylo taky 30, jo. No.

Q: A jaký to byly ty dozorci, nebo co tam sloužili?

A: No dozorci, dozorci větinou byli ty, co sloužili u Němců. Zase to. ... A tak sme tam, byl náčelníkem nákej Trnka se menoval, to byl taky takovej darebák. A votať z tohodle Bratrství, špatně tam nebylo, to nemůžu říct, poněvač to tam měli Rusové halejte a na stravu to moc

March 12, 1997

dobry. Na to tedy Rusové, halejte, to špatnou stravu nebo něco, tak tam na ně dolít, to dovedli Rusáci, ty inženýři, a to je zrychotova, to si nedovedete představit. Je předtým ti lidi nebudou fárat, jo dávali přídávky, cukr, vomastek a takle. A dali ná na ten Mikolaj nahoru, to je 1200 metrů vysoký nad Jáchymovem. Mikolaj se to menuje.

Q: Co to je Mikolaj?

A: To byl zase koncentrák. Jo ale, to, to si nedovedete představit, co tam bylo. Tam sme byli, do práce se chodilo takový dva kilometry, možná že i víc. Lesama, tym koridorem. Ty krajní byly vomotaný lanama pruce. Ty prostřední se museli držet jeden druhýho za uči ta tak ste pochodoval do práce, jo. Tydle ty strava tam byla špatná, tam byla špatná strava. A dřív ste nešel ven, až když všichni vyfárali. To víte, bez hodinek na tý šachtě, to bylo hodný.

Všady, než ste došel pěšky nebo tak. Tak ste taky přicházel až večer domu, teď ty nástupy, nástupy dvě tři hodiny málo, někdy taky celou noc ste tam stál. Celou noc, pač jim to, záleželo i kdo to počítal, někerej taky neuměl moc počítat jo. Tak se splet, no tak to byl nástup jak. No a tam sem Vám byl asi tři roky, tři nebo čtyry roky na tom lágru. Ale co tam bylo tydle ty Jehovisti, co byli, ty co nechtěli nýst zbraň, jo. Nelžu Vám, tam byla latryna velká, dlouhá, ty nahý v zimě na tych latrynách stáli, rozumíte a nebo je uvázal do koridoru za ruce, k tomu protu a jenom v podvlíkačkách, tak. Tam dělali zle. No tak povídám.

Q: Co se jim stalo potom?

A: Těm lidem? Jo to nevim, to to nevim, co se jim stalo. Poněvač já povídám, já s Váma todle na to vyseru, tak sem se pokusil o útěk.

Q: Počkejte, když je tam postavili venku na ten, do kdy v létě nebo?

A: V zimě, to bylo v zimě. Rozumíte. A to eště měl pán proslov, že při nástupu, že takle to dopadle s každym z Vás, rozumíte. Pač voni zkrátka tam se dělal nějakej _____ nahoře a voni ty kluci nějak při západu slunce, anebo já nevim, ty jejich, ty v sobotu nedělali nebo v pátek nedělali a při v neděli by šel jo. Měl určitý dny, jo.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 68

March 12, 1997

Q: Řekněte mi, jak dlouho tam stali ty Jehovisti?

A: No nelžu Vám halejte. Někerej tam stál tři štyry hodiny.

Q: ... A vydrželi to?

A: No museli to vydržet no. Dyš to nevydržel, tak ho hodili do korekce, tam přišel k sobě a pak ho vodvezli do _____ na bory. Do korekce.

Q: Kdo to tam velel?

A: Jo to nevim toho náčelníka.

Q: Tam byli Rusáci?

A: No Rusáci tam byli, ale vevnitř v lágru byli naše. Rusáci vedli šachtu jako jo, a nad tyma vodsouzenýma na jídle jako měli dohled, jo.

Q: A za co tam byli potrestaný? Tím že museli stát venku?

A: No že, že byli Jehovisti a že, že nechtěli ten pátek a nebo to jít na tu šichtu.

Q: Ten pátek, jo.

A: No, nebo některý to měli na sobotu, některý to mají při východu slunce, některý při západu, já nevim. Vono je víc, tych vrstev tych Jehovistů.

Q: Bylo tam i Židů?

A: To nevim.

Q: Jak vůbec vypadal takový den v tom táboře, v kolik ste stával?

A: No záleží, kdo šel na šichtu, tak stával ve štyry. Jo, kdo šel na ranní šichtu, no a jinak, jinak budíček byl kolem tý šestý hodiny, jo. A přicházel ste večer domu no, z tý šichty jako.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 69

March 12, 1997

Q: ... A co s Vámi udělali tam ty esembáci?

A: Se mnou? Já sem si voceděl asi půl roku v korekci, pač tam bylo lepčí do korekce než fárat, no a dali nás votať, potom z tý korekce. Sem se dostal pryč.

Q: Počkejte eště. Umřel tam někdo?

A: A no to, to nemůžu říct takle. To nevim, že by umřel přímo na lágru to ne, to voni to vodvezli už dolu do nemocnice nebo tak jo. Ale to nevim, to.

Q: A třeba ty mukly.

A: No.

Q: Přežily to ty mukly?

A: No někerý jo, no někerý. Já to taky přežil. Ale byli lidi, že to nepřežili, ne. Zdravý zničili, to je, to řezali a to. Tam byli bicí komanda, nemyslete si. Zase s potrestaný. Kerý dělali ty táboráky a to.

Q: Jak eště trestali? Měli eště další tresty?

A: No záleží za co. Tak když ste šel, nechtěl fárat, no tak Vás dali do tý díry, ňákou Vám vyšili, no ale to se nechalo snést, no a koukal ste se dostat votať pryč, co nejdřív.

Q: Co ste tam dostali za jídlo?

A: No tak, bylo různý, bylo různý jo. Sice málo, ale různý, no. Dalo se to přežít no. Poněvač tam byla, že ty Rusáci dávali ty přídavky, jo. To kdepak.

Q: A k pití?

A: K pití? No tak, no záleží zase, zase kde to bylo. Halejte někde na tom lágru zase byla ta ležnice na sladkovku jo, tam, tam ste si moch koupi pivo jo. To ste dostal takový poukázky, jo. Že ste si to pivo tam moch dát. Jenže to nedělalo dobrotu jo, tak pivo se zrušilo.

Q: ... Měl tam někdo hlad?

March 12, 1997

A: Ale taky, to určitě, taky. Taky měli hlad. No ovšem. Na tych lágrech se to nechalo přežít, pač někerej jet víc, někerej míň, jo. Tak se dycky to jídlo sehnalo, takchle. Ale bylo tam i špatně.

Q: V tom prvním lágru, ten Trnka, jak vypadal?

A: Trnka? To byl bejvalej motocyklovej závodník, ten jezdil za ňákou tu škváru, jak říkají.

(smích) Ten byl vysokej, vyčáhlej a na jednu nohu kulhal, tahal za sebou. Tak to byl darebák.

Q: Jak to bylo poznat, že byl darebák?

A: No jak to bylo poznat. Poznal ste to , když vás zmlátil. To nejenom mě, ale i jiný, ne.

Q: A jak mlátil? Jak? Pendrekem nebo?

A: Ne pendrekem. Ten, ten měl svoje metody. Ty napustili v koupelně vodu, rozumíte, tam vás nechali hodinu nebo dvě šlapat, v tej vodě. Pak přišli takový apoštolové, rozumíte, policajti. Ty Vám svázali nohy, vytáhli nahoru jako prase a přes ty šlapadla Vás seřezali, jo. Potom druhej den a třetí den, to se Vám pěkně zalilo a chodil ste jako pérák. Když ste chodil, jo. To byla jeho metoda.

Q: ... A v tom druhym lágru lidé umřeli?

A: No to já, takle vo tomhle nevim, že by tam někdo, ne. To ne.

Q: Pak ste se dostal votamtuť pryč.

A: Já sem se dostal votať na Bory, jo. A přišel sem na Bory když tam byla zas ta aféra, jo.

Zase průser. Zase ty vězňové, ten jeden se menoval Bumba a já nevim , to byl policajt. Zase chtěl vypustit nějaký vězně. Ty to zkrátka měli zorganizovaný tak, že to vodvezou, vypustěj věznic, a že to autama vodvezou pryč. Přes hranice.

Q: Jak to bylo v Borech, tam byly podmínky horší nebo lepší?

A: Horší, horší v Borech, ježiš marja v Borech. Já sem přišel z toho tak sem dostal železa na

March 12, 1997

nohy, vokovaný a kouli. To když ste šel spát, tak ste musel tak ste si jí musel takhle (smích). Řetěz ste měl uvázanej u pasu, paněvač ste nemoch chodit. Na vycházky to ste dělal kačení pochody, jo. Ste skákal jak todle. A s tou koulí ste chodil spát. A nejkračí doma, tam byl korekci měl na starost nějakej Brabec a nějlepší chození, jo a nejlepší doba nejkračí byla tři měsíce v tej korekci tam. Pak Vás pustili nahoru.

Q: To ste skusil sám?

A: Každěj třetí den jíst, co Vám budu povídat. To ste chodil jako, to chodily akorát ty železa za Vás. (Smích) A pak Vás pustili nahoru, dali Vás na jedno oddělení, kde se dralo peří. A toho peří ste musel natrhat, musel, 60 deka deně. Peřího. To chodilo peří támle z Polska, to smrdělo jak psí kšíry, co vám. Takovej šopák velikej a to ste musel 60 deka. Když ste to nesplnil po tři měsíce, jo ste neplnil, tak ste šel znova do díry a poloviční dávku jídla, jo. Tak já povídám, já se vám na to taky vyseru hoši. A ne hovno taky. Tak průser za průserem a vyskytlo se všechno. Přišel doktor a všechny ty mladý, mlačí na šachtu. Přišel sem na ... na šachtu 12 na Slavkovsku. Přídeme tam vypadalo to novej lágr, povídam, tady to bude dobry, jo. Sem si prohlížel rajón hned, to víte, mě to bylo jedno. 21 let sem byl vodsouzenej, povídam já na Vás seru, mě můžete vylízat prdel. A člověče, co se ti nestalo ... najednou nástup a voni tam postříleli tehďal štyry nebo pět těch kluků, ty chtěli utéct. A policajti to bylo ňák v neděli, když chodil se vopravovat ta jáma těžní. Voni ty kluci je nahnali do tý klece ty policajty, vodzbrojili je a tu klec nechali mezi patrama, aby nemohli ty policajti vylézt, jo. (/smích). A kluci utekli. No a tam u toho Lokte u Karlovejch Varů, to víš, kam se můžeš dostat. To bylo všechno kolem vošancovaný, tam , tam voják a policajt tam, v tom Pohraničí tam. Tak čoveče, co se nestalo, voni zalezli do nějakyho baráku, to víš co měli ty patrony stříleli, stříleli. Jak jim to dlouho, no tak milý klucí pomalu dostávali. Postříleli, zabijeli, ty muklové tedy a na tom lágru.

March 12, 1997

Tam začal teprve vojna, tam byla taková vojna, tam mě položili na ten dvůr, rozumíš. A celej lágr musel kolem nich chodit, čepici dólu a kolem nich chodit. Furt dokola, a ten, to byl nějakej Huňáček se menoval náčelník. "A takle to dopadne s každým z Vás, kerej se pokusí utíct", nebo něco takovýho řek. Takový proslovy tam měl. No ale to víš, svoboda je svoboda a klucí se pokoušeli furt, ne. No pak to vyměnili, jo a jak se dostav votat' pryč. To bylo nejhorší se dostat z toho lágru. To víš, dyš si něco provet, maličkost to, to pro ně, to tě potrestalo a šoup tě do díry a korekce tam byla. Člověče ale dostal sem se na tu Příbram na vojnu, lágr vojna se to menovalo.

Q: Počkejte ještě. Jak tam zabíjeli? Jak ste řekl?

A: No voni je zastřelili esembáci ty klucí.]

Q: A jak dlouho.

A: Jo to nevim, to.

Q: A za co je zastřelili?

A: No že ty esembáci vodzbrojili a dali je mezi to patro. Jo a utekli, to byl úlovek.

Q: A kolik jich bylo, který zastřelili?

A: Asi štyrý. Tyří tenkrát.

Q: A jak se menovali?

A: Jo to já nevim, halejte se. Todle to nemůžete todle, ale.

Q: A to byl Luňáček nebo?

A: Huňáček se menoval Huňáček. Ten náčelník. Ale tam to dělali většinou ty politický, ty osvětový co byli na tom lágru, ty měli funkce veliký ne. Ty rozhodovali.

Q: Takže vodtamtud' pak?

A: Votat' sem se dostal pryč. ... Votat' sem se dostal kousek dál, to byla Ležnice, lágr. Měl sem zase tu smůlu, že tam byl ten Trnka.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 73

March 12, 1997

Toho přeložili zase tam. A tam zase sem chodil v lanách, zamotanej na tu šachtu, pod kolena v blátě. Špatný to tam bylo na tom Jáchymově. Špatný, no. A tak sem se dostal furt pomalonku.

Q: Počkejte, ta vojna, jak dlouho ste tam byl?

A: Na tej vojně? ... Já Vám nepovim, jak to přesně bylo, asi tři roky. Ale to byl špatnej lágr, to vám řeknu.

Q: Co to znamená špatnej?

A: No něco tam bylo špatný. Špatně se tam žilo, všechno.

Q: Jako stravování, nebo?

A: No vůbec, všechno.

Q: Tresty?

A: Tresty taky, tam ste chodil v laně do práce. Pomotaný a jeden druhýho ste držel za uši.

Jak vopičák. A to Vás šlo třeba 500 na šichtu, to víte. Každě nejde stejně, to musíte stejným krokem a kolem korydoru s tyma, to stačilo udělat špatnej krok k tym drátum a už to do Vám napral. Tam byli, tam byli policajti s trestu daný ze Slovenska, rozumíte. Naši dávali zase tam a sem cpali Slováci.

Q: A za co, řekli za co?

A: Co za co?

Q: Byli jako tam.

A: Jo, to voni se Vám nesvěřujou. Byli tam takový chudáci halejte, že tam když ste měl na baráku dycky službu jo, jak na vojně. U dvírek službu, jo. Musel ste podat hlášení, když přišli. Byl tam taky Slováci, chudáci. Byl rád, když ste mu uvařil šálek čaje a kus chleba ste mu dal. No to bylo hrozný.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 74

March 12, 1997

Q: A jak se chovali ty policajti k Vam? Myslim jako policajti k vězňum.

A: Záleží jak kerej, halejte. Kerej byl chytřej a v družstvu si kryl záda, tak se na to vykašla. No ale myslim, že takový lidi, jenom aby dostal prťku, tak tam dělal zle. To ... tadydle byl na jednom lágru, ten se menoval nějakej Jakeš esembák. Voni sou dva bratři. Toho jednoho sem chtěl tady zmlátit, není to dlouho, jo. Dělal závozníka, voni ho vyhodili potom vod toho, to byl taky takovej darebák. To máte různý.

Q: A vodtamtud pak?

A: Vodtamtud pak to sm cestoval jak Hanzelka halejte. Pak znova soud byl, ale mezi tim nás vodvezli na Mírov, jo. Tam to bylo taky špatný, na Mírově. Tam, tam sme dostali. To ste měl první dvůr to byl měsíčky co měli do půl roka, ty chodili na komanda ven. Tam sou vrata halejte na tu eletriku zavřený a pak brána. To má jedno, dvě asi tři, tři ty dvory, no. Tak já byl v tom prostřednim dvoře a pak sme dělali. První dobu sme tam přebírali švestky v kostele, to tam byla velká kaple, v kostele. No jenže to dlouho nevydrží, to akorát přes tu sezonu. Ty papriky a takový, to si zase ňáká parta brala. No a pak tam dělali ty statory do motorů, pilovali ne a takový pro Zábřech ňekam, Mez to měla. No nebylo to tam špatný, ale co se zase nestalo, za náma byli faráři a tam byla vojna furt. Ty zkusili hoši, ty faráři, to si nikdo nedovedete představit.

Q: Jak třeba? Dejte nám nějaký příklad, konkrétní.

A: No konkrétní příklad. Třeba ty něměli nic takle, izolovaný byli furt na tom dvoře a tam průměrná zeď na tymě tři a půl metru. A všelijaký sankce jim dávali, no.

Q: Třeba.

A: No třeba. Neměli návštěvy, něměli žádný styk. Nedostávali tisk, no zkrátka byli tak vodřízly aby něměli spojení ze světem.

March 12, 1997

Q: A vy ste někdy měl návštěvu?

A: Já sem nikoho neměl, ne. To bylo, kdo by za mnou chodil. Mě taky na ničem nezáleželo. Já dyby sem bejvalo povedlo, tak sem utek zase. Jenže tam neutekli, poněvač je 100 metrů prutká skála dolu, jo a po tych hradbách chodí v noci hlídka, chodila. Já sem na jinýho nepřemejšlel, jenom utéct.

Q: A co ste tam pracovali?

A: No tak záleží, tam byl na hoře, to sou veliký sály, to bylo 300 lidí na tom sále. Tam se šili vycpáfky do šatů jo, a takový voloviny. Pak se tam trhal ten stanion z těch papírů, no různý, různý práce tam byli, ne. A tam byl, tam byl tendle ten ... Husáka ten kamarád, ten ježiš marja jak von se menuje. Ten, ten tam byl kolik let.

Q: Toho ste tam viděl.

A: No.

Q: A tam esembáci?

A: Tam byli darebáci taky. No ve věznici nenajdete ňák solidního člověka, to je málo platný. Tam, tam byl nějakej Dělbíč, ten byl s Podkarpackej Rusi, ten jedině klíčema Vás mlátil, pod žebra, nebo tak. To je různý, no.

Q: A co tam bylo nejhorší trest, co ste viděl?

A: ... Půljedně korekce, tam takle nemordovali ňák lidi. Do korekce, to Vás dal tři měsíce do korekcí a tam ste vychlat. Tam byli dóle v tych základech, tam ste spal na tych pryčnách. To byla zděná todle, tak na tom bylo prkno. Dostal ste na to jednu deku, v noci Vás kousala myš do, do toho, do palce. ... To víte, v tyhle hradech.

Q: Jaká tam byla teplota asi?

March 12, 1997

A: No tak teplota no, teplota byla tam. Zima nebyla, tam bylo tolika lidí, že ste to zadejchali tu cimru. A kde byli nějaký kamínka, tak to se topilo z chodby jenom, rozumíte, no a ten policajt furt tym kukátkem tam věřil, no. Tam nemůžete dát, nějaký todle. Někde jako tam dal třeba pekárna na tom, tak některý oddělení mělo topení. Rozumíte na Mírově,jo.

Q: A vodtamtud'?

A: Votať už sem šel ven. To já už nevim, kerej prezident to měl. Nevim už kerej to byl čoveče.

Q: A kdy to asi bylo?

A: .. To bylo v 57 roku, jo. Byli obnovy tych soudů, jo. A zjistili, že sem to dostal za hovno. No.

Q: A to Vám sdělili ve věznici, nebo?

A: No ve veznici. Zkrátka přišlo,že se na mě ... ustavuje amnestije z tolikátýho a tolikátýho roku a že sem propuštěnej.

Q: A kam ste šel?

A: No tak sem byl u kamaráda chvílku v Praze. No to víte, bez ničeho, korunu v kapse, nic. To co si měl na sobě, to ti bylo malý. Poněvač tě zavřeli v 18, 19 letech a vyšel si v 27. No tak do čeho se vobuješ.

Q: A kde ste se chytl potom?

A: No chytl sem se. Pak sem šel různě, dělal sem kde se dalo, no. Pak sem tady zakotvil u lesů no.

Q: Kde? Tady?

A: No.

Q: V Plané?

A: Plané, no. Pak sem 20 let sem jezdil do Soběslavi na tem manipulát a zbytek tady sem dělal.

March 12, 1997

Q: Dostal ste někdy nějaké odškodnění?

A: No, takhle. Za tamto, za tych osum let mi dali asi 12 tisíc, jo. No zjistili, že sem dovopravdy, dovopravdy nic sem neprovet.

Q: A to Vám dali kdy?

A: ... Halejte, když mě pustili, tak mi to měli dostat v tych 60 letech jo, jenže to zrušili. Poněvač to byly soudy neomylný, rozumíte a to by se podrážely. Tak to zrušily. A ted'kon znova to bylo nějak v 92 nebo tak nějak, mi to dali. No jinak, jinak je to špatný no. No ale až zas tak, že žádný moc velký todle sem neměl. Jako jiný třeba přeráželi v nich žebra nebo ledviny je todle, jo. No tomu sem se vyhnul, byl sem mladej no.

Q: A s zdravim ste měli problémy jako kvůli tomu lágru?

A: Kde,

Q: Ne, jako potom, ste měli nějaký následky toho z tý vazby nebo toho lágru?

A: Ne. Neměl. Neměl sem žádný následny, pustili mě a eště mě prdly. Zajel sem si do práce, to víte. Zase si koukal, aby ses nedostal k nějakym lidem, aby tě nesebrali. Jak si byl jednou todle, tak.

Q: A jak dlouho ste eště dělal? Nebo do kolikáté, kolikátého roku?

A: Sem dělal? No sem ted' 6 roků v důchodu, jinak sem furt dělat.

Q: Za ten první lágr ste něco dostal?

A: Po matce sem dostal. Tych 100 tisíc mi dali jako.

Q: A kdy?

A: No kdy mi to dali? ... Já vám nepovim, ale není to dlouho, není to dlouho. Trvalo to dlouho, no jak ste tady byl tenkrát jo, tak za takový tři měsíce sem to dostal.

Q: A i pro sebe?

A: No pro sebe no.

Q: Ne, myslím jako, že ste tam byl vězněn. To ste taky?

A: No.

Interview with Ladislav Stockinger

Page 78

March 12, 1997

Q: To ste taky dostal?

A: No. Tych 100 tisíc.

Q: A to je za maminku?

A: No.

Q: A jako za sebe?

A: No za mě, za mě mi dali jenom 14. Pač se mutek jo, sem byl pryč. (smích) Tak to propočítávali, jo, tak jenom 14 mi dali. No. ... Tak nevím co,

Q: No tak sem rád, že ste to dostal.

A: No dostal. Ale to bylo, halejte.

Q: No, tak teď když sme se. Teď Vám ukážu ještě jednu fotku z toho lágru prvního, ho. Jesi tam nebyl, poznáte toho pána. Vemte si brejle.

A: ... No todle, ten Štěrbá, ten se tu motá furt, ten mrňavej.

Q: Ne, vemte si brejle.

A: ... To víte. Tydle ty psi měli na kraji dyš ste tam přišel v tych boudách, to vim. Poněvač ty tenkrát na, na to. ... To je, to je. Štěrbá

Q: Ale ten má hvěznu tam. Tu hvězdu ste neviděl.

A: Já vim, ale.

Q: Řekněte mi eště ve kterym lágru pak ste viděl toho Štěrbu?

A: ... V Jáchymově.

Q: Ne tam _____.

A: Dole, ten se menoval ...

End of tape 3

Conclusion of interview